

De bestrijding van woningovervallen door de politie

*Een vergelijkend onderzoek naar de effectiviteit van overvallenbestrijding in Utrecht en
Groningen*

Auteur	: D. Berendsen
Opleiding	: Bestuurskunde
Eerste begeleider	: M.S. de Vries
Tweede begeleider	: A.J.J Meershoek
Externe begeleider	: G. Schriek
Plaats	: Enschede
Universiteit	: Universiteit Twente
Datum	: 06-05-2011

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Samenvatting	6
1. Inleiding	9
1.1 Context van het onderzoek.....	9
1.2 Onderzoeksdoel en relevantie.....	10
1.3 Aanleiding en opdracht	10
1.4 Probleemstelling en onderzoeksvragen	11
1.4.1 Methoden van onderzoek	12
2. Hoe kan de effectiviteit van de politiële overvalbestrijding worden gemeten en verklaard?....	14
2.1 Indirecte en harde prestatie-indicatoren	15
2.2 Directe en harde prestatie-indicatoren	16
2.3 Indirecte en zachte prestatie-indicatoren	16
2.4 Directe en zachte prestatie-indicatoren.....	17
3. Hoe ziet de (stedelijke) overvalproblematiek er in Utrecht en Groningen eruit?	18
3.1 Problematiek landelijk	18
3.1.1 Locatie en hoeveelheid overvallen.....	18
3.1.2 Tijdstippen.....	18
3.1.3 Branches	19
3.1.4 Modus Operandi	19
3.2 Problematiek Groningen	19
3.2.1 Locatie en hoeveelheid overvallen.....	19
3.2.2 Tijdstippen.....	20
3.2.3 Branches	21
3.2.4 Modus Operandi	22
3.3. Problematiek Utrecht.....	22
3.3.1 Locatie en hoeveelheid overvallen.....	22
3.3.2 Tijdstippen.....	23
3.3.3 Branches	23

3.3.4 <i>Modus Operandi</i>	25
3.4 Oplossingspercentages	25
3.5 Conclusie.....	26
4. Welke strategieën ter bestrijding van woningovervallen hanteert de politie in Groningen en Utrecht en hoe worden deze doorgevoerd?	29
4.1 Groningen: indirecte en harde prestatie-indicatoren.	29
4.2 Groningen: directe en harde prestatie-indicatoren.	31
4.3 Groningen: indirecte en zachte prestatie-indicatoren.....	32
4.4 Groningen: directe en zachte prestatie-indicatoren.....	35
4.5 Utrecht: indirecte en harde prestatie-indicatoren.....	36
4.6 Utrecht: directe en harde prestatie-indicatoren.....	37
4.7 Utrecht: indirecte en zachte prestatie-indicatoren	38
4.8 Utrecht: directe en zachte prestatie-indicatoren	42
4.9 Conclusie.....	43
5. Is er verschil in effectiviteit tussen de in de twee steden gehanteerde aanpak en hoe zou dit kunnen worden verklaard?.....	50
5.1 Indirecte en harde prestatie-indicatoren	50
5.2 Directe en harde prestatie-indicatoren	51
5.3 Indirecte en zachte prestatie-indicatoren	52
5.4 Directe en zachte prestatie-indicatoren.....	54
5.5 Conclusie.....	55
6. Conclusie en aanbevelingen	60
6.1 Stand van zaken.....	60
6.2 Conclusie.....	60
6.3 Aanbevelingen	63
7. Literatuurlijst.....	64
8. Bijlagen.....	65

8.1 Scorelijst politie handelen in de overvallenbestrijding.....	65
8.2 Interview vragen Recherche.....	68
8.3 Interview vragen Slachtofferhulp.....	71
8.4 Lijst met geïnterviewden	74

Voorwoord

Dit bacheloronderzoek is geschreven in het kader van de opleiding bestuurskunde aan de Faculteit Management en Bestuur van de Universiteit Twente.

Het geeft een beschrijving van overvallenproblematiek in Nederland en gaat in op de manier waarop woningovervallen op dit moment bestreden worden door de politie. Er wordt hierbij een vergelijking gemaakt tussen de overvallenbestrijding in de steden Utrecht en Groningen. In deze steden geldt een vernieuwende aanpak in de overvallenbestrijding in Nederland. Het doel van het onderzoek is dan ook om te kijken hoe effectief deze nieuwe methoden zijn om zo een bijdrage te leveren aan de inventarisatie van informatie over overvallen in Nederland.

Ik heb voor dit onderwerp gekozen omdat het zeer actueel is, ingrijpt in de samenleving en aansluit bij de Master Track Public Safety and Governance die ik volgend jaar hoop af te ronden.

Graag wil ik een aantal mensen bedanken die een bijdrage hebben geleverd aan dit onderzoek. Allereerst Dr. Marsha de Vries en Dr. Guus Meershoek voor hun begeleiding vanuit de Universiteit Twente tijdens het schrijven van dit onderzoek. Daarnaast wil ik graag Bert Schriek bedanken voor zijn begeleiding vanuit de politie en zijn enorme inzet en enthousiasme over dit onderwerp. Verder gaat mijn dank uit naar Karel van Engelenhoven van de politie Utrecht en Harm Schoonveld van de politie Groningen die als overvalcoördinatoren hun kennis en inzicht in de overvallenproblematiek met mij hebben willen delen. Tot slot wil ik graag Mona van Gemert, Wouter Klein Wolterink en Olav van Duin hartelijk bedanken voor hun hulp bij het afronden van dit verslag. Dankzij al deze personen heb ik mijn onderzoek tot een goed eindresultaat kunnen brengen.

Samenvatting

In deze samenvatting wordt in het kort beschreven wat onderzocht is in dit bacheloronderzoek. Dit gebeurt aan de hand van de deelvragen en de centrale onderzoeksvraag die de indeling van het onderzoek vormen.

Hoe kan de effectiviteit van de criminaliteitsbestrijding worden gemeten en zo mogelijk verklaard?

Na een literatuurstudie is bepaald dat de effectiviteit van de criminaliteitsbestrijding kan gemeten worden aan de hand van vier verschillende groepen prestatie-indicatoren die een zo veel omvattend mogelijk het optreden van de politie in kaart brengen. De prestatie-indicatoren zijn onderverdeeld in indirect hard, zacht en direct hard en zacht. Waarbij indirect staat voor de input- en direct voor de output van het politieoptreden. Hard refereert aan de objectieve- en Zacht aan de subjectieve meetbaarheid van de prestaties. Aan de hand van deze vier categorieën prestatie-indicatoren kan het optreden van de politie worden verklaard.

Hoe ziet de (stedelijke) overvalproblematiek er in Utrecht en Groningen uit ten aanzien van woningovervallen?

Met behulp van verdere literatuurstudie en documenten analyse blijkt dat Groningen in verhouding tot de grootte van de stad een 'normaal' aantal overvallen heeft. Dit terwijl Utrecht relatief weinig overvallen heeft. In beide steden is het aantal overvallen sinds 2006 toegenomen, met name in de detailhandel en de particuliere sector. Er is een trend zichtbaar in zowel Utrecht al Groningen waarbij daders van overvallen steeds minder professioneel te werk gaan en vaak slecht geïnformeerd zijn over de buit.

Welke strategieën ter bestrijding van (woning)overvallen hanteert de politie in Utrecht en Groningen en hoe worden deze doorgevoerd?

Deze onderzoeksvraag wordt beantwoord met behulp van documenten analyse en interviews met rechercheurs en overvalcoördinatoren uit beide steden.

In Utrecht wordt een strategie gehanteerd waarbij de verschillende districten hun overvallen aanpakken en de hulp in kunnen schakelen van de overvalcoördinator. Er is sprake van een specifiek screeningsmodel voor verschillende soorten overvallen aan de hand waarvan de aanpak geschiedt. Gemiddeld werden er veel kleine en middelgrote onderzoeken verricht door de politie en aangiftes werden vooral opgenomen door brigadiers. In 40% van de zaken werden verdachten verhoord, maar er werd slechts 20% van de zaken opgelost. De geïnterviewden in Utrecht zijn grotendeels tevreden over de overvallen aanpak en de gespecialiseerdheid binnen de recherche, al is er wel kritiek op de onderdelen noodhulp en veel voorkomende criminaliteit. Er wordt aangegeven dat de overvallen aanpak grootschaliger zou moeten bijvoorbeeld in de vorm van een vast overvallenteam. Ook zou er meer kennis van de groep (potentiële) daders moeten komen.

De geïnterviewden binnen Slachtofferhulp zijn redelijk tevreden over de woningovervallen aanpak van de politie Utrecht, al zou de informatievoorziening beter kunnen. Tot slot wordt er gepleit voor de bredere inzet van familierechercheurs.

In Groningen wordt een vast overvallenteam ingezet dat rechercheurs uit de districten opleidt en zich uitsluitend bezighoudt met overvallen en straatroven. Er is geen specifiek overvallenscreeningsmodel aanwezig maar elke overval wordt in principe aangepakt. Ook in Groningen vonden gemiddeld veel kleine en middelgrote onderzoeken plaats en er kon in de helft van het aantal zaken verdachten gelokaliseerd en verhoord worden. In totaal werd er slechts een van de zes zaken opgelost wat een oplossingspercentage van zeventien procent betekent.

Ook in Groningen zijn de geïnterviewden binnen de politie tevreden over de overvallenbestrijding in hun stad. Met name de gespecialiseerdheid en kennisoverdracht worden hierbij genoemd. Burgers extra voorlichten en laten participeren worden genoemd als mogelijkheden om het oplossingspercentage verder te verhogen.

De geïnterviewden van Slachtofferhulp in Groningen geven eveneens aan het idee te hebben dat overvallen zeer serieus worden genomen door de politie. Al wil tijdens het onderzoek de informatievoorziening naar slachtoffers toe nog wel eens wisselen. Men is wel tevreden over de inzet van de slachtofferfunctionaris en zou graag zien dat er hier meer van kwamen in Groningen.

Is er verschil in effectiviteit tussen de in de twee steden gehanteerde aanpak en hoe zou deze kunnen worden verklaard?

Aan de hand van de prestatie-indicatoren uit het eerste hoofdstuk kan nu een vergelijking worden gemaakt tussen de twee steden.

Als gekeken wordt naar de Indirect Harde prestatie-indicatoren dan lijkt Utrecht effectiever in de reactiesnelheid en het hebben van een specifiek overvallenscreeningsmodel. Groningen heeft echter een vast overvallenteam dat gespecialiseerd is in deze problematiek en lijkt daar weer effectiever in.

De Direct Harde prestatie-indicatoren laten zien dat Utrecht een veel kortere reactiesnelheid heeft en meer verdachten aanhoudt dan Groningen. Deze laatste heeft echter wel verhoudingsgewijs net iets meer verdachten gelokaliseerd en verhoord maar dit leverde minder bekentenissen op. Het oplossingspercentage in Utrecht ligt daarnaast hoger dan dat in Groningen en Utrecht lijkt daarmee dus effectiever.

De uitkomst binnen de Indirect Zachte prestatie-indicatoren geeft weinig verschil aan tussen de beide steden. De geïnterviewden in zowel Utrecht als Groningen zijn redelijk tevreden over de eigen overvallenaanpak al is er nog wel verbetering mogelijk in de vorm van een algemene verhoorcursus en bij het onderdeel noodhulp.

Ook de interviews binnen Slachtofferhulp in beide steden laten weinig verschil zien. Men is tevreden over de aanpak van- en samenwerking met de politie. De snelheid waarmee aangiftes kunnen worden gedaan is in orde al is men in Utrecht ontevreden over hoe serieus overval pogingen worden genomen door de politie.

Tot slot geven de Direct Zachte prestatie-indicatoren weinig verschil aan in de effectiviteit in van beide steden. De geïnterviewden binnen de politie geven in Utrecht aan dat het oplossingspercentage verbeterd zou kunnen worden door de potentiële daders beter in de gaten te houden door middel van de vorming van een vast overvallenteam die een grootschaliger aanpak tussen de districten zou moeten organiseren. In Groningen is men van mening dat het oplossingspercentage verbeterd zou kunnen worden door burgers beter te

informer en en te laten participeren.

Ook hier is binnen Slachtofferhulp weinig verschil in effectiviteit te zien. De medewerkers in beide steden geven aan dat het oplossen van overvallen een grote invloed heeft op slachtoffers en dat de informatie voorziening beter zou kunnen. In Utrecht wordt hiervoor de inzet van familierechercheurs aangedragen, in Groningen die van Slachtofferfunctionarissen.

Hoe effectief zijn de politieke methoden van bestrijding van overvallen op particulieren?

Uit bovenstaande antwoorden op de deelvragen blijkt dat bij zowel de indirecte harde- als de directe harde prestatie-indicatoren Utrecht op meer punten effectiever lijkt te zijn dan Groningen. Op zowel de reactiesnelheid, het oplossingspercentage, de aanwezigheid van een overvallen screeningsmodel en het aantal bekentenissen na verhoor scoort Utrecht beter, al is dit soms met een minimaal verschil. Groningen scoort echter weer beter op de gespecialiseerdheid van het politieteam aangezien zij zich uitsluitend met overvallen en straatroven bezighouden.

De indirecte zachte- en directe zachte prestatie-indicatoren laten weinig verschil in effectiviteit zien tussen de beide steden.

Kort samengevat kan daarom gesteld worden dat de politieke methoden van de bestrijding van overvallen op particulieren in Utrecht iets effectiever lijken te zijn dan in Groningen. Dit ondanks het feit dat Groningen een vast overvallenteam heeft. In deze conclusie moet echter rekening worden gehouden met de zeer kleine verschillen in de prestatie scores tussen beide steden en het beperkte aantal overvallen dat onderzocht is.

Aanbevelingen

Dit onderzoek heeft verschillende inzichten opgeleverd in de effectiviteit van de overvallenbestrijding, deze worden hieronder dan ook omgezet in een klein aantal aanbevelingen.

-De effectiviteit van de overvallenbestrijding in Utrecht zou verbeterd kunnen worden door het instellen van een vast overvallenteam waardoor meer specialisme en continuïteit op dit gebied zou ontstaan.

- De effectiviteit van de politie Groningen zou mogelijk verhoogd kunnen worden door de inzet van een specifiek overvallen screeningsmodel. Met daarbij de introductie van een computersysteem met een overzicht van bekende daders en hun verblijfplaatsen zoals dit in Utrecht gehanteerd wordt.

- Voor beide steden zou een brede invoering van verhoorcursussen mogelijk de effectiviteit van de verhoren en daarmee de directe harde prestatie-indicatoren kunnen verhogen.

- De brede inzet van speciaal op de slachtoffers gericht politiepersoneel in de vorm van familierechercheurs of slachtofferfunctionarissen zou de effectiviteit naar de slachtoffers van woningovervallen kunnen verhogen.

1. Inleiding

De aandacht vanuit de politiek voor het thema 'overvallen' is de afgelopen jaren toegenomen, nadat uit cijfers van het CBS bleek dat landelijk het aantal overvallen in 2007 onverwacht sterk gestegen was ten opzichte van eerdere jaren (Eggen, Kalidien, 2008,p.305). Uit latere cijfers bleek dat het aantal overvallen in Nederland in 2006 nog op 1905 stond terwijl deze in 2007 al 2165 bedroeg, een stijging van zo'n veertien procent (Bosch, 2009,p.8). Van 2007 tot en met 2009 steeg het aantal overvallen opnieuw, dit keer met elf procent. Deze groei zette zich in 2009 voort.

In reactie op deze cijfers stuurde Minister Hirsch Ballin van Justitie in maart 2009 een brief naar de Tweede Kamer waarin hij aankondigt dat het kabinet de hoeveelheid overvallen in 2010 wil terugdringen met zo'n 20% ten opzichte van 2008 (Hirsch Ballin,2009.p.3). Hiertoe stelt de minister een aantal maatregelen voor. Door de inzet van extra politierechercheurs, de oprichting van de 'Taskforce overvallen' en het opzetten van veiligheidshuizen waarin politie, justitie en jeugdzorg samenwerken zou het aantal overvallen in Nederland moeten worden teruggedrongen (Auteur Onbekend, CCV, 2009).

Niet alleen vanuit de politiek, maar ook binnen de politieorganisatie werd er actie ondernomen om de hoeveelheid overvallen in kaart te brengen en aan te pakken. De raad van Korpschefs en het Bovenregionaal Recherche Overleg hebben opdracht gegeven aan het Korps Landelijke Politie Diensten om het aantal en het soort overvallen in Nederland in kaart te brengen. Dit resulteerde in de Landelijke Analyse Overvallen die in 2009 werd uitgebracht (Bosch, 2009). Doel van de analyse was om overzicht ten aanzien van de overvalproblematiek te creëren om zo een effectievere gezamenlijke aanpak van deze problematiek door de politie mogelijk te maken. Er wordt in het overzicht onderscheid gemaakt in de hoeveelheid overvallen in verschillende regio's, de tijdstippen en jaargetijden, het soort daders, maar ook de branches waarin de overvallen plaatsvinden. Ook de aanpak van overvallen in de verschillende regio's wordt beschreven en gezocht wordt hierbij naar verklaringen voor het gestegen aantal overvallen.

Ten gevolge van deze overvallenanalyse werd door de Raad van Korpschefs een project gestart dat de bestrijding van overvallen moest intensiveren. Uit de analyse bleek onder andere dat de toename in het aantal overvallen sinds 2006 vooral plaatsvond in de horeca, detailhandel, transportsector en bij particulieren. Opvallend hierbij is dat vooral in die laatste groep, particulieren, sinds 2006 al een relatief stabiel en hoog aantal overvallen plaatsvond en dat dit zich doorzet naar 2009. Omdat overvallen op particulieren een trend lijken te zijn en deze een grote impact op de slachtoffers hebben, krijgt deze vorm van overvallenproblematiek veel aandacht van de pers. Maar ook de Raad van Korpschefs houdt zich met dit, nog relatief weinig onderzochte, onderwerp bezig. Omdat hierover nog niet veel informatie in Nederland beschikbaar is, is verder onderzoek noodzakelijk.

1.1 Context van het onderzoek

Dit bacheloronderzoek richt zich op de bestrijding van overvallen op particulieren, door de politie in Nederland.

Alvorens er verder op dit onderwerp wordt ingegaan is het belangrijk eerst te kijken naar de inhoud en omvang van het begrip 'overvallen'.

Een overval wordt hier gedefinieerd als *“het met geweld, of onder bedreiging van geweld wegnemen of afpersen van enig goed, gepleegd tegen personen die zich in een afgeschermd ruimte bevinden of op een gepland of georganiseerd waardetransport, of de poging daartoe”* (Eggen, Kalidien, 2008., p.304). Deze definitie is afkomstig uit zowel artikel 312 als artikel 317 van het Wetboek van Strafrecht. En het betekent dat er aan drie voorwaarden moet worden voldaan om van een overval te spreken: er moet iets zijn weggenomen, of een poging daartoe zijn gedaan, er moet sprake zijn van geweld of de dreiging daarvan en het incident moet plaats hebben gevonden in een afgesloten ruimte. Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij een overval op een winkel, bij een tankstation, of in een woning bij mensen thuis. Een straatroof of inbraak valt dus niet onder de definitie van een overval.

In dit onderzoek wordt gekeken naar de aanpak van overvallen door de politie. Hierbij zal het zich concentreren op de organisatie van het proces en hoe deze kan bijdragen in de overvallenbestrijding.

1.2 Onderzoeksdoel en relevantie

Het doel van dit onderzoek is om meer duidelijkheid te krijgen over de methoden die er op dit moment bestaan voor de bestrijding van overvallen en hoe effectief deze methoden zijn. Dit is relevant omdat het een bijdrage kan leveren aan de inventarisatie van informatie over overvallen in Nederland. De wetenschappelijke relevantie van het onderzoek is het creëren van nieuwe inzichten over de effectiviteit van bestaand beleid voor overvallenbestrijding.

De relevantie voor de Landelijke Expertgroep Overvallen ligt erin dat zij een inventarisatie aan het maken zijn van wat er allemaal aan informatie over overvallen bestaat, dit onderzoek zou extra informatie daaraan kunnen toevoegen. Op basis van de informatie die de politie verzamelt over overvallen kunnen zij een specifiek regionaal beleid schrijven.

De persoonlijke relevantie van dit onderzoek is dat het de afronding vormt van mijn bacheloropleiding Bestuurskunde.

1.3 Aanleiding en opdracht

Zoals in het begin van dit hoofdstuk al beschreven stond is het aantal overvallen in Nederland de laatste jaren fors toegenomen. Maar niet alleen het aantal is toegenomen, ook het soort overvallen is veranderd: waar vroeger vooral banken, juweliers en tankstations overvallen werden, ligt de nadruk nu meer op winkels, horeca en woningen. Overvallen worden minder professioneel aangepakt en zijn gewelddadiger van aard geworden, wat zijn weerslag heeft op de slachtoffers en op angst in de samenleving. Er bestaat hierover veel onvrede in de samenleving waar volgens de politiek wat aan gedaan moet worden.

Zoals eerder genoemd zijn er inmiddels verschillende initiatieven vanuit de politiek en vanuit de politie ondernomen, om deze toename een halt toe te roepen.

De Landelijke Analyse Overvallenbestrijding uit 2009 bevatte veel statistische gegevens met betrekking tot de plekken, data en hoeveelheid van overvallen, maar bracht ook aan het licht dat er nog veel onduidelijkheid bestaat over overvallen op particulieren en mogelijke aanpak hiervan. Vanuit de Landelijke Expertgroep Overvallen is daarom de vraag neergelegd bij studenten om meer informatie en nieuwe inzichten te verzamelen over de overvallenproblematiek bij particulieren en de aanpak hiervan. Deze vraag vormt de aanleiding voor dit bacheloronderzoek.

Omdat het hier een bacheloronderzoek betreft is de tijd en ruimte die beschikbaar is beperkt en daarom moet de reikwijdte van het onderzoek worden ingeperkt. Om toch een goed beeld te krijgen van het beleid en de feitelijke aanpak van woningovervallen door de politie, wordt hiervan een vergelijking gemaakt tussen twee steden. Door de verschillen in overvallen aanpak in deze steden te vergelijken moet er meer kennis ontstaan over (nieuwe) methoden en de effectiviteit ervan.

Om tot een vergelijking van twee steden met een verschillende vorm in aanpak van overvallen te komen, heb ik contact gezocht met geïnterviewde 1, de voorzitter van het Landelijk Overleg Overval Coördinatoren. Hij gaf aan dat zowel Groningen als Utrecht een uniek en vernieuwend beleid hebben ten aanzien van overvallenbestrijding.

De Groningse aanpak is bijzonder omdat daar twee overvalcoördinatoren, enkele rechercheurs en collega's van de districten zitten, die voor een leerperiode van zes weken het overvallenonderzoeksteam aanvullen. Normaal is hiervoor niet een speciaal team maar wordt het onderzoek door de districtbureaus uitgevoerd.

In Utrecht zijn de districten verantwoordelijk voor de onderzoeken, daar gaat echter de Regionaal Overvallencoördinator naar alle overvallen toe, en daarin is Utrecht weer afwijkend van de rest van Nederland.

Naar aanleiding van deze informatie heb ik een onderzoeksvraag geformuleerd die met behulp van een viertal deelvragen beantwoord moet gaan worden. Deze onderzoeksvragen staan beschreven in de volgende paragraaf.

1.4 Probleemstelling en onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag die voor dit bachelor onderzoek gehanteerd wordt is de volgende:

Hoe effectief zijn de politieke methoden van bestrijding van overvallen op particulieren?

Deze onderzoeksvraag zal beantwoord worden aan de hand van de volgende deelvragen:

1. *Hoe kan de effectiviteit van de criminaliteitsbestrijding worden gemeten en zo mogelijk verklaard?*
2. *Hoe ziet de (stedelijke) overvalproblematiek er in Utrecht en Groningen uit ten aanzien van woningovervallen?*
3. *Welke strategieën ter bestrijding van woningovervallen hanteert de politie in Utrecht en Groningen en hoe worden deze doorgevoerd?*
4. *Is er verschil in effectiviteit tussen de in de twee steden gehanteerde aanpak en hoe zou deze kunnen worden verklaard?*

1.4.1 Methoden van onderzoek

Voor de beantwoording van bovenstaande vragen wordt gebruik gemaakt van verschillende soorten informatie. Er zijn zowel kwantitatieve als verschillende vormen van kwalitatieve data verzameld om een zo compleet mogelijk beeld te schetsen van de overvallenbestrijding. In de tabel hieronder volgt een overzicht van de gebruikte onderzoeksmethoden per onderzoeksvraag.

Onderzoeksvraag	Methode van onderzoek
1. Hoe kan de effectiviteit van de criminaliteitsbestrijding worden gemeten en zo mogelijk verklaard?	Literatuuronderzoek: Hier wordt de literatuur van Bayley (1994) gebruikt, die beschrijft hoe de effectiviteit van de politie gemeten kan worden. Daarnaast wordt het boek Rechercheportret (Poot ea, 2004) gebruikt om een meer inhoudelijk beeld te schetsen van de criminaliteitsbestrijding.
2. Hoe ziet de (stedelijke) overvalproblematiek er in Utrecht en Groningen uit?	Documentenanalyse: Voor beantwoording van de tweede onderzoeksvraag wordt gebruik gemaakt van de Landelijk Overvallen Analyse (Bosch, 2009), om een algemeen beeld te schetsen van de overvallenproblematiek in Nederland. Vervolgens wordt met behulp van cijfers van IPOL (ten Broeke, 2009) een meer kwantitatief beeld geschetst van de ontwikkeling van overvallen in de steden Utrecht en Groningen van 2006 tot en met 2009. De overvalproblematiek in beide steden wordt vervolgens toegelicht met behulp van interviews met de overvalcoördinatoren uit beide steden.
3. Welke strategieën ter bestrijding van overvallen hanteert de politie in Utrecht en Groningen en hoe worden deze doorgevoerd?	Documentanalyse en gestructureerde interviews: De onderzoeksdossiers met betrekking op woningovervallen van de politie Utrecht en Groningen uit 2009 worden hier geanalyseerd. Deze analyse vindt plaats op basis van verschillende prestatie-indicatoren die opgesteld zijn in de eerste onderzoeksvraag. Deze analyse wordt aangevuld met de informatie uit interviews die zijn gehouden met rechercheurs uit beide politieregio's. Het gaat hier om rechercheurs die betrokken zijn geweest bij de woningovervallen onderzoeken uit 2009, hiervan zijn er vijf tot zeven in elke stad geïnterviewd. Daarnaast hebben interviews plaatsgevonden met de overvalcoördinatoren uit Utrecht en Groningen. Ook werden in elke stad drie tot vier medewerkers van Slachtofferhulp ¹ geïnterviewd.

¹ Slachtofferhulp Nederland is een onafhankelijke organisatie die slachtoffers van misdrijven en verkeersongevallen praktische hulp, juridische ondersteuning en emotionele steun biedt (Slachtofferhulp, 2011).

4. Is er verschil in effectiviteit tussen de in de twee steden gehanteerde aanpak en hoe zou deze kunnen worden verklaard?	Vergelijking effectiviteit op basis van prestatie-indicatoren: Er wordt een vergelijking opgesteld tussen de overvallen aanpak in Utrecht en Groningen op basis van de gegevens uit de derde onderzoeksvraag. Hierbij wordt de uitkomst van de vergelijking verklaard op basis van de theorie uit hoofdstuk twee en de gehouden interviews. Tot slot wordt een conclusie getrokken over de effectiviteit van de bestrijding van overvallen op particulieren.
--	--

Zoals te zien is in de bovenstaande tabel zijn de methoden van onderzoek erop gericht een zo compleet mogelijk beeld te schetsen van de overvallenbestrijding. Met een combinatie van literatuuronderzoek, documentenanalyse en verschillende interviews, zal een vergelijking worden gemaakt in effectiviteit van de overvallenbestrijding in Groningen en Utrecht. In het volgende hoofdstuk wordt gestart met een beschrijving van de literatuur rondom effectiviteit bij de politie. Dit hoofdstuk vormt het theoretisch kader voor de rest van het onderzoek.

2. Hoe kan de effectiviteit van de politie overvalbestrijding worden gemeten en verklaard?

Het is doorgaans lastig vast te stellen of politieoptreden effectief is geweest, dat wil zeggen of het handelen van de politie ook heeft geleid tot de vermindering van bepaalde criminaliteit. Om de effectiviteit van de overvallenbestrijding meer compleet te meten wordt hier daarom niet alleen gekeken naar de resultaten van het handelen van de politie maar ook naar het handelen zelf. Hieronder worden eerst kort de handelingen van de politie in het rechercheproces weergegeven. Vervolgens wordt beschreven hoe deze handelingen en de resultaten daarvan gemeten kunnen worden aan de hand van prestatie-indicatoren.

Volgens Poot e.a. (2004, p.5), kan het rechercheproces grofweg worden onderverdeeld in vijf verschillende fasen: te beginnen met de aangifte van het misdrijf, gevolgd door de identificatie, lokalisering en eventueel aanhouden van de verdachte. Hierna vindt de fase van het verhoor en de bewijsvoering plaats waarna tot slot de administratieve afhandeling van de zaak volgt. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze fasen niet altijd in de hierboven beschreven volgorde hoeven plaats te vinden. Zo kan het voorkomen dat een verdachte bijvoorbeeld al geïdentificeerd is alvorens er een aangifte heeft plaatsgevonden.

Nu deze vijf fasen beschreven zijn kunnen ze worden toegepast op het rechercheproces rondom de overvallenbestrijding. Er ontstaat dan een gedetailleerd overzicht van de handelingen van de politie gedurende een opsporingsonderzoek. Dit overzicht is weergegeven in de scorelijst in bijlage 8.1. Hierin is zowel een selectie te zien van handelingen die door de recherche verricht worden gedurende een overvallenonderzoek als van het resultaat hiervan. Omdat beiden in elk overvallenonderzoek terugkomen maakt de scorelijst het mogelijk het politieoptreden in verschillende zaken op dezelfde wijze te meten.

Om een uitspraak te kunnen doen over de effectiviteit van het politieoptreden na deze meting is echter aanvullende literatuur nodig. Hiervoor is gebruik gemaakt van de theorie van Bayley (1994). Daarin worden verschillende prestatie-indicatoren beschreven aan de hand waarvan het handelen van de politie beoordeeld kan worden.

Deze indicatoren kunnen onderscheiden worden in zowel directe en indirecte als in harde en zachte prestatie-indicatoren. Directe prestatie-indicatoren geven aan wat het resultaat is van een bepaalde politieactiviteit in een gemeenschap (Bayley, 1994., pp.96). Indirect betekent dat wordt gekeken naar de acties die de politie heeft uitgevoerd in plaats van naar het resultaat van deze acties. Als het bijvoorbeeld om overvallen zou gaan zou een directe indicator van het politieoptreden zijn of het aantal overvallen is toe- of afgenomen als gevolg van politieactie. Een indirecte indicator zou zijn wat de politie allemaal heeft gedaan tegen overvallen, bijvoorbeeld hoeveel voorlichting ze aan burgers heeft gegeven om overvallen te voorkomen.

“Harde” prestatie-indicatoren geven een zo objectief mogelijke meting van verandering, terwijl “zachte” indicatoren subjectieve meningen weergeven over een bepaalde verandering (Bayley, 1994., p.98). “Hard” is bijvoorbeeld het aantal politieagenten dat wordt ingezet tegen overvallers terwijl ‘zacht’ dan de verandering van het publieke vertrouwen in de politie zou meten. Het idee is dat door op verschillende manieren prestaties te meten er een zo compleet mogelijk beeld

ontstaat van de effectiviteit van het politieoptreden. Er wordt door gebruik te maken van de vier categorieën prestatie-indicatoren, zowel gemeten wat de politie doet aan overvallenbestrijding, als wat het resultaat hiervan is, en wat de mening van de betrokkenen hierover is. Zo wordt de overvallenbestrijding van verschillende kanten belicht. Wanneer de vier soorten prestatie-indicatoren van Bayley gecombineerd worden met de politiehandelingen uit de scorelijst ontstaat de volgende tabel.

Tabel 1: prestatie-indicatoren in de overvallenbestrijding

De prestatie-indicatoren in de bovenstaande tabel worden hieronder nader toegelicht.

	Indirect	Direct
Hard	• Reactiesnelheid van de meldkamer • Aanwezigheid overvallenscreeningsmodel en beleid • Aantal ingezette uren voor onderzoek en aanwezigheid specialistisch team.	• Mate van gespecialiseerdheid verbalisant + identificatie verdachte mogelijk bij de aangifte • Aantal gelokaliseerde en verhoorde verdachte(n) • Aantal door de politie opgeloste overvallen
Zacht	• Evaluatie van de ingezette overvallenaanpak per onderzoek • Rechercheurs en overvalcoördinatoren over de organisatie en uitvoering van de overvallenbestrijding in hun stad • Medewerkers Slachtofferhulp over de omgang van de politie met slachtoffers en Slachtofferhulp	• Rechercheurs en overvalcoördinatoren over de effectiviteit van- en verbeterpunten in de overvallenbestrijding • Medewerkers Slachtofferhulp over de effectiviteit van- en verbeterpunten in de overvallenaanpak naar slachtoffers toe

2.1 Indirecte en harde prestatie-indicatoren

Eerst wordt hierbij gekeken naar de indirect en harde prestatie-indicatoren linksboven in de tabel.

-*Reactiesnelheid van de meldkamer.* Onder deze indicator wordt de snelheid van reageren van de meldkamer en daarmee de politie gemeten. Er wordt beschreven hoe lang duurt voor politie eenheden ter plaatse zijn bij een overval nadat ze hiervoor opdracht hebben gekregen van de meldkamer. Een snellere aankomsttijd vormt hierbij een betere prestatie. Ook worden de protocollen van de meldkamers in zowel Utrecht als Groningen kort beschreven. Hierbij vormt de mate van gedetailleerdheid van de protocollen op gebied van overvallen de prestatie.

- *Aanwezigheid van overvallenscreeningsmodel en beleid:* bij deze prestatie-indicator wordt gekeken naar screening en classificatie van een overvallenzaak. Bij screening wordt gekeken of het politiekorps een screeningsmodel hanteert voor overvallen zaken of dat het korps zondermeer elke zaak in behandeling neemt. Het gaat er hierbij met name om hoeveel prioriteit het politiekorps aan woningovervallen toekent. Daarnaast wordt gekeken naar het beleid dat de

desbetreffende politieregio voert ten aanzien van overvallen: wordt elke overval aangepakt met behulp van een vast team, welke rol spelen de overvalcoördinator en de leiding van de districten?

- *Aantal ingezette uren voor onderzoek en aanwezigheid specialistisch team:* hier wordt meer inhoudelijk gekeken naar de politie zelf, de hoeveelheid uren die besteed werden aan het onderzoek.

Met de organisatie van het politie team wordt gemeten voor welk type politie inzet werd gekozen. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt in een kleinschalig-, middelgroot- of groot onderzoek. Een keuze voor een van deze onderzoekstypen geeft aan hoeveel personeel wordt ingezet en of er gespecialiseerde politieteams worden ingezet.

2.2 Directe en harde prestatie-indicatoren

Nu wordt overgegaan op de directe, harde prestatie-indicatoren rechtsboven in tabel 1.

- *Mate van gespecialiseerdheid verbalisant + identificatie verdachte mogelijk bij de aangifte:* hiermee wordt gemeten door wie, in welke functie, de aangifte werd opgenomen. Dit kan variëren van rechercheurs tot iemand van de uniformdienst of zelf een administratieve kracht. Een betere prestatie hierbij zou zijn dat een zo gespecialiseerd mogelijke persoon de aangifte opneemt aangezien deze het meest gericht naar informatie kan vragen. Ook wordt bij deze prestatie-indicator opgenomen of er bij de aangifte al één of meerdere verdachten kunnen worden geïdentificeerd. Identificatie van de verdachte door het slachtoffer bij de aangifte maakt de kans groter om een zaak op te lossen voor de politie. Identificatie kan het politiewerk dus eenvoudiger maken en geeft daardoor een mindere prestatie weer.

- *Aantal gelokaliseerde en verhoorde verdachten:* Hier wordt gekeken of er één of meerdere verdachten voor de woningoverval aangehouden zijn en hoeveel verdachten er werden verhoord. Hoe meer verdachten gelokaliseerd en verhoord kunnen worden, hoe groter de prestatie van de politie bij deze indicator.

- *Aantal door de politie opgeloste overvallen:* Gemeten wordt of er een onderzoeksdossier is aangeleverd aan het Openbaar Ministerie en de woningoverval dus is opgelost. Ook wordt gekeken of de verdachte een bekentenis heeft afgelegd en hoeveel getuigen er zijn gehoord.

2.3 Indirecte en zachte prestatie-indicatoren

Nu de harde indicatoren toegelicht zijn wordt overgegaan op de zachte. Te beginnen met de indirect zachte indicatoren linksonder in de tabel.

- *Evaluatie van de ingezette overvallen aanpak per onderzoek:* Hier wordt gemeten wat de betrokken rechercheurs bij het onderzoek achteraf vinden van de wijze waarop het onderzoek in eerste instantie is ingezet en wat voor invloed het naar hun mening had op het verloop van het onderzoek. Wanneer er geen sprake was van classificatie wordt de rechercheurs gevraagd hoe het onderzoek naar hun mening geclassificeerd had moeten worden en of de inschatting die in eerste instantie (informeel) werd gemaakt van de zaak wel of niet juist was.

- *Rechercheurs en overvalcoördinatoren over de organisatie en uitvoering van de overvallenbestrijding in hun stad:* Er worden rechercheurs uit beide steden geïnterviewd met de vraag naar hun mening over de overvallenbestrijding in hun stad. Hierbij wordt ingegaan op de organisatie van de overvallenbestrijding, de uitvoering van de onderzoeken, en hun mening over mogelijke kritiek- en verbeterpunten.

- *Medewerkers Slachtofferhulp over de omgang van de politie met slachtoffers en Slachtofferhulp*: Bij deze indicator wordt de mening van een derde organisatie bij het politiewerk gepeild. Hier is het de bedoeling om de medewerkers van Slachtofferhulp uit de twee steden te vragen naar hun mening over de overvallen aanpak naar slachtoffers toe, de snelheid waarmee slachtoffers aangifte kunnen doen en hoe zij op de hoogte worden gehouden door de politie. Ook wordt gevraagd naar de kwaliteit van de samenwerking tussen de politie en Slachtofferhulp.

2.4 Directe en zachte prestatie-indicatoren

- *Rechercheurs en overvalcoördinatoren over de effectiviteit van en verbeterpunten in de overvallenbestrijding*: Ook hier worden rechercheurs uit beide steden geïnterviewd, maar dan vooral met de nadruk op de output van het politieoptreden. Hun mening wordt gevraagd over het aantal opgeloste dan wel niet opgeloste zaken en kritiek-/verbeter punten op de overvallen aanpak. Tevens wordt aandacht besteedt aan de mening van de rechercheurs over de kwaliteit en expertise binnen het researcheteam.

- *Medewerkers Slachtofferhulp over de effectiviteit van- en verbeterpunten in de overvallen aanpak naar slachtoffers toe*: Hier wordt de overvallenbestrijding gemeten door interviews met medewerkers van Slachtofferhulp uit beide steden. Doordat zij zich op regionaal niveau bezighouden met het opvangen van slachtoffers van overvallen is het interessant hun mening te horen. Zij zijn geïnterviewd over verbeterpunten in de overvallenbestrijding en de mate waarin slachtoffers op de hoogte worden gehouden of hun zaak al is opgelost.

Nu het theoretisch kader en de vier verschillende categorieën prestatie-indicatoren zijn toegelicht ligt er een schema klaar om de effectiviteit van de overvallenbestrijding te meten. Voordat deze meting plaatsvindt word in hoofdstuk drie eerst gekeken naar de specifieke situatie in Groningen en Utrecht op gebied van overvallen. Er wordt hierbij ingegaan op de stedelijke overvalproblematiek van 2006 tot en met 2009.

3. Hoe ziet de (stedelijke) overvalproblematiek er in Utrecht en Groningen eruit?

Om een oordeel te kunnen vormen over de effectiviteit van de bestrijding van woningovervallen in Groningen en Utrecht is het eerst noodzakelijk te kijken naar de situatie in beide steden. In dit hoofdstuk wordt daarom de stedelijke overvallenproblematiek beschreven en wordt deze in het licht van de landelijke overvallenproblematiek geplaatst. Daarnaast worden voor beide steden de woningovervallen vergeleken met andere typen overvallen om een zo compleet mogelijk beeld te laten ontstaan van de overvalproblematiek in de desbetreffende stad. Hieronder volgt een beschrijving op basis van zowel kwalitatieve als kwantitatieve gegevens.

3.1 Problematiek landelijk

Hieronder wordt een beeld geschetst van de landelijke problematiek rondom overvallen. Er wordt hierbij ingegaan op achtereenvolgens de locatie en hoeveelheid overvallen, de tijdstippen waarop en branches waarin overvallen gepleegd worden en tot slot de modus operandi van overvallers.

3.1.1 Locatie en hoeveelheid overvallen

Zoals al beschreven in de inleiding van het vorige hoofdstuk is het totaal aantal overvallen in Nederland sinds 2006 toegenomen, maar deze stijging is echter niet in alle regio's evenveel waarneembaar (Bosch, 2009.p.6). Zo is er in een aantal grotere politieregio's een daling van het aantal overvallen zichtbaar in de cijfers van 2004 tot en met 2009, terwijl in de kleinere regio's het aantal overvallen juist toeneemt.

Gemiddeld vond er landelijk gezien wel een duidelijke stijging plaats: van 2004 tot en met 2009 vonden er nog 189 overvallen per maand plaats, van januari 2008 tot en met mei 2009 waren dit er al 215 per maand. De meeste overvallen vonden plaats in de grotere steden in het westen en midden en zuiden van het land. Daarbij valt op te merken dat uit onderzoek gebleken is dat de steden waar veel verdachten van overvallen wonen ook de steden zijn waar de meeste overvallen plaatsvonden (Rovers ea., 2010. p.44). Ruim 70% van de overvallen werd door daders in de eigen regio gepleegd. De overige overvallen werden gepleegd door personen zonder vaste woon of verblijfplaats. Opvallend is dat het aantal aanhoudingen door de politie de laatste jaren is afgenomen in relatie tot de hoeveelheid overvallen die plaatsvonden (Bosch, 2009.p.6).

3.1.2 Tijdstippen

In het landelijk beeld is tevens te zien dat de overvallenproblematiek seizoensgebonden is: met name in de herfst- en wintermaanden vinden de meeste overvallen plaats. Dit zou te maken kunnen hebben met het feit dat het in die maanden (van oktober tot en met maart) kouder is en sneller donker waardoor er minder mensen op straat te vinden zijn (Bosch, 2009.p.6).

Wanneer in nog meer detail naar de tijdstippen gekeken wordt, valt op dat van alle doordeweekse dagen vooral de vrijdag populair is voor het plegen van overval in de detailhandel sector, terwijl voor woningovervallen vooral de donderdag en zaterdag populair zijn. In het algemeen kan gezegd worden dat overvallen op winkels vooral plaatsvinden tussen 17.00 en 02.00 uur, wat waarschijnlijk te maken heeft met de openingstijden van winkels. Bij

woningovervallen ligt de piek tussen 17.00 en 05.00 uur, waarschijnlijk omdat de kans het grootst is dat de bewoners thuis zijn rond die tijden en dus overvallen kunnen worden

3.1.3 Branches

Sinds 2006 vinden de meeste overvallen plaats in de branches detailhandel, transport, horeca en de particuliere sector. Met dat laatste worden de overvallen op woningen van particulieren bedoeld. Het valt op dat voorheen vooral de financiële instellingen als banken en juweliers populair bleken voor overvallen terwijl dit tegenwoordig niet meer het geval is. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de financiële instellingen zich beter zijn gaan beveiligen afgelopen jaren en er daarom een verplaatsingseffect is opgetreden. Dit valt echter niet met zekerheid vast te stellen omdat er hierbij niet alleen gekeken moet worden naar het soort instellingen dat slachtoffer is van overvallen als ook naar het beveiligingsniveau van deze instellingen (Rovers ea., 2010. p.40). Opvallend is verder dat het aantal aanhoudingen bij de financiële instellingen ongeveer meeloopt met de hoeveelheid overvallen, terwijl bij de transport- en particuliere sector het aantal aanhoudingen afgenomen is, terwijl de hoeveelheid overvallen juist toenam (Bosch, 2009.p.11).

Wanneer het aantal overvallen naar branche verdeeld wordt valt op dat verreweg de meeste overvallen plaatsvinden in de detailhandel gevolgd door de particuliere sector. Bij de overvallen in de detailhandel gaat het in de hoofdzaak om supermarkten.

3.1.4 Modus Operandi

In het algemeen geldt dat overvallen meestal gepleegd worden door mannelijke daders die vaak in tweetallen opereren (Bosch, 2009.p.20). Daarnaast is het aantal daders dat in twee- of drietallen opereert sinds 2006 toegenomen (Rovers ea., 2010. p.48). De daders zijn meestal relatief jong, het betreft jongeren van tussen de 17 en 24 jaar oud. Er wordt in de meerderheid van de gevallen waar overvallen plaatsvinden gedreigd met geweld. In 42% van de gevallen wordt er daadwerkelijk ook fysiek geweld gepleegd tijdens de overval (Bosch, 2009.p.20). Bij het plegen van geweld vallen ook regelmatig slachtoffers. Een groot deel van de gewonden is gevallen tijdens woningovervallen en ook viel er een aantal doden binnen deze categorie van overvallen. In de helft van het aantal overvallen wordt tenminste een vuurwapen gebruikt, gevolgd door het gebruik van slag- of steekwapens (Rovers ea., 2010. p.49).

De gemiddelde buit bij overvallen is landelijk gezien sinds 2006 gestegen, maar nam in 2009 weer wat af (Rovers ea., 2010. p.42). Daarbij valt op dat in 2007 en 2008 er een forse toename te zien is van het aantal overvallen met een grote buit, terwijl het aantal overvallen met een kleine buit afneemt. In 2009 is dit weer iets veranderd in omgekeerde richting.

3.2 Problematiek Groningen

Nu een algemeen beeld is geschetst van de landelijke situatie rondom overvallen, volgt een beschrijving van de specifieke problematiek in Groningen. Ook hier wordt ingegaan op locatie, tijdstip, branches en modus operandi bij overvallen.

3.2.1 Locatie en hoeveelheid overvallen

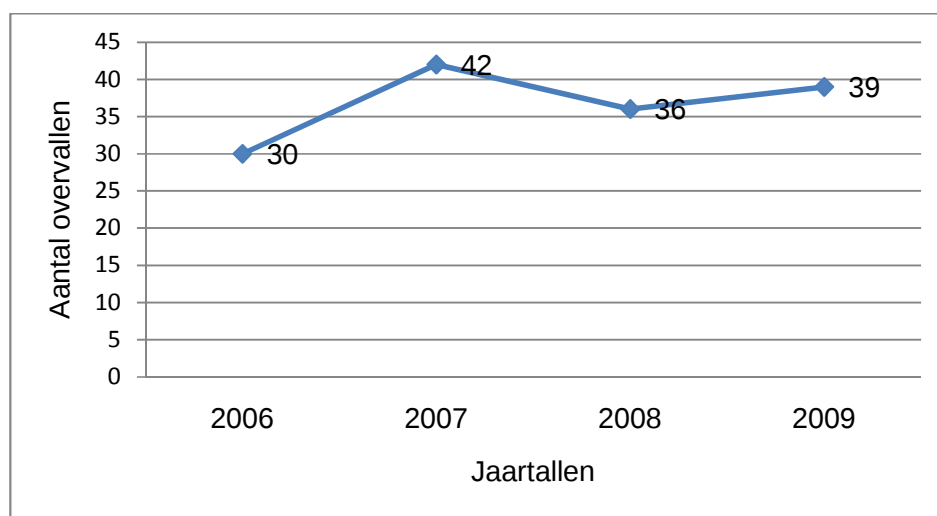
Groningen staat op de achtste plaats van steden met de meeste overvallen in de landelijke analyse en dit komt overeen met de grootte van de stad wat betreft hoeveelheid inwoners (Bosch, 2009.p.13). Als gekeken wordt naar de totale hoeveelheid overvallen in de stad

Groningen dan was dat in 2006 een aantal van 30, in 2009 is dit opgelopen naar 39, een stijging van zo'n 30% (ten Broek, 2010). Dat er een stijging in het aantal overvallen plaats heeft gevonden ten opzichte van 2006 komt overeen met het landelijk beeld maar toch is deze stijging vrij groot, zoals te zien is in de grafiek.

De geïnterviewde in Groningen geeft aan dat het voor deze regio kenmerkend dat overvallen de laatste jaren steeds onprofessioneler georganiseerd worden en de daders vaak erg jong zijn (Geïnterviewde 13, 2010). De overvallen worden vaak impulsief gepleegd en de buit is veelal klein. De daders van overvallen in Groningen moeten vooral in de regio gezocht worden, aldus de geïnterviewde. Omdat Groningen een uithoek van het land is vindt er weinig verplaatsing plaats van daders uit andere steden die richting Groningen trekken. Het verschilt wel behoorlijk per zaak hoeveel werk de politie kwijt is aan het oplossen ervan. Met name in de wintermaanden is er sprake van een capaciteitsprobleem omdat er in korte tijd veel overvallen plaatsvinden, maar er in verhouding te weinig personeel beschikbaar is om de zaken op te lossen.

In onderstaande grafiek is het verloop in het aantal overvallen in Groningen van 2006 tot en met 2009 goed te zien. Het valt op dat het aantal overvallen het sterkst steeg in 2007 waarna het weer zakte in 2008 en licht steeg in 2009.

Figuur 1: Totaal aantal overvallen per jaar in Groningen

3.2.2 Tijdstippen

Wanneer naar de maanden wordt gekeken waarin woningovervallen plaatsvonden gedurende de onderzoeksperiode valt op dat vooral de wintermaanden populair zijn. Dit komt overeen met het landelijk beeld wat eerder geschetst werd. In de periode van oktober tot en met maart werden achttien van de in totaal 31 woningovervallen in Groningen gepleegd. Verder is het opvallend dat de zomermaand juli met vier overvallen er bovenuit springt.

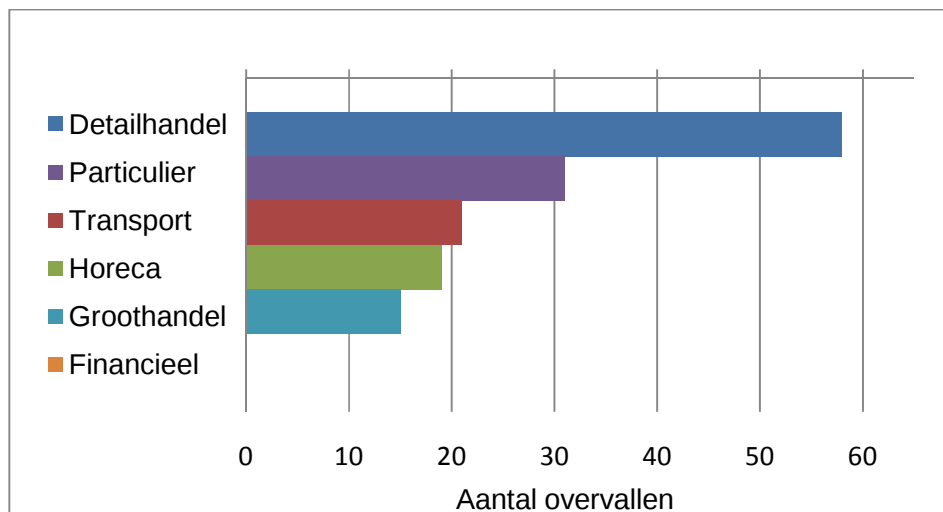
Met behulp van de onderzoeksdossiers van de politie is gekeken naar de tijdstippen waarop de woningovervallen in het jaar 2009 plaatsvonden in Groningen. Hieruit blijkt dat vier van de zes overvallen in de avond- of nachtelijke uren werden gepleegd. Dit waren tevens de overvallen die in de donkere maanden plaatsvonden, mogelijk ligt hier een verband tussen omdat het op deze tijdstippen deze maanden zeker donker buiten is en de kans om gepakt te worden dan geringer

lijkt. Bovendien is de kans groot dat bewoners thuis zijn op deze tijdstippen. De dagen waarop de woningovervallen in 2009 gepleegd werden laten daarentegen een wisselend beeld zien. Op alle dagen van de week werden in Groningen namelijk woningovervallen gepleegd. Dit komt dus niet zo duidelijk met het landelijk beeld overeen.

3.2.3 Branches

De meeste overvallen in Groningen, in de hier weergegeven periode, vonden plaats in de detailhandel sector met bijna 42% van het totaal. De tweede plaats wordt ingenomen door overvallen in de particuliere sector, wat zo'n 21% van het totaal uitmaakt, dit zijn de woningovervallen. De branches transport, horeca en groothandel, industrie en dienstverlening en medische & zorg instellingen komen op de volgende plaatsen en verschillen onderling minder in aantal. In de financiële sector zijn in Groningen gedurende de weergegeven periode helemaal geen overvallen gepleegd.

Figuur 2: Totaal aantal overvallen per branche in Groningen 2006-2009

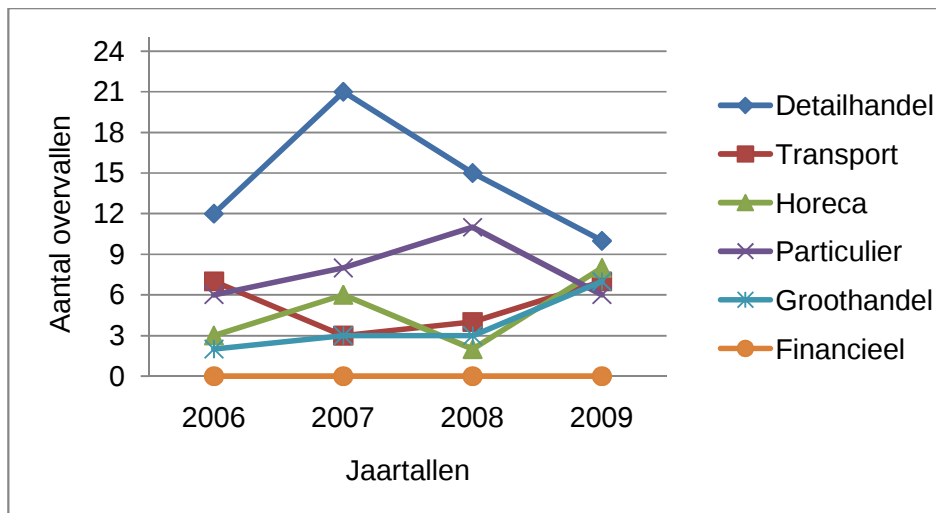

Wanneer de overvallen in de verschillende branches vergeleken worden gedurende deze vier jaar is te zien dat niet alleen de meeste overvallen in de detailhandel sector gepleegd worden, maar dat hier ook de grootste daling in het aantal overvallen heeft plaatsgevonden. Het aantal detailhandelovervallen bevond zich in Groningen in 2007 op een hoogtepunt van 22 maar is in 2009 gedaald tot 11, het is daarmee dus met de helft afgenomen. Een mogelijke reden hiervoor zou kunnen zijn dat door het grote aantal overvallen winkeliers meer zijn gaan investeren in veiligheidsmaatregelen. Ook is het mogelijk dat extra aandacht van de politie voor dit type overvallen tot een afname ervan heeft geleid.

Het aantal overvallen op particulieren neemt de tweede plek in Groningen en in deze branche is vanaf 2008 een daling zichtbaar in het aantal overvallen: deze nemen af van 11 in 2008 tot 6 in 2009. Dit komt niet overeen met het beeld uit de landelijke analyse waaruit juist blijkt dat het aantal woningovervallen toeneemt.

Opvallend is ook dat in de transport, horeca en groothandel, industrie en dienstverlening branches het aantal overvallen vanaf 2008 gestegen is. Ook dit komt niet overeen met het landelijke beeld.

Figuur 3: Aantallen overvallen in Groningen per branche van 2006-2009

3.2.4 Modus Operandi

Bij woningovervallen gaat het in Groningen vooral om woningen waarbij de overvallers van te voren al op de hoogte zijn dat er veel geld aanwezig is (Geïnterviewde 13, 2010). Het gaat hierbij onder andere om huizen van coffeeshophouders en huizen waar wietplantages of drugs aanwezig zijn. De daders Groningen zijn vaak jongeren die de overval slecht voorbereiden en onprofessioneel aanpakken.

Dit lijkt slechts gedeeltelijk overeen te komen met de cijfers van Ipol over woningovervallen in Groningen (Broek ten, R., (2010). Hieruit blijkt dat met name 'gewone' particuliere woningen overvallen worden. In zo'n 10% van de woningovervallen in de onderzoeksperiode ging het om overvallen op bejaarden. Dit zou overeen kunnen komen met de slecht voorbereide, onprofessionele overvallen die eerder genoemd werden waarbij bejaarden als een makkelijk doelwit worden gezien.

In eveneens 10% gaat het om overvallen op beroepsmatige woningen, hierbij gaat het om twee handelaren, een coffeeshophouders en een kapper. Dit zou overeen kunnen komen met de gevallen waarin overvallers van te voren op de hoogte lijken te zijn dat er veel geld aanwezig is.

3.3. Problematiek Utrecht

Hieronder volgt de overvallenproblematiek zoals deze zich door de jaren heen heeft afgespeeld in Utrecht. Ook hier wordt ingegaan op de locatie, hoeveelheid, tijdstippen, branches en modus operandi bij overvallen in deze stad.

3.3.1 Locatie en hoeveelheid overvallen

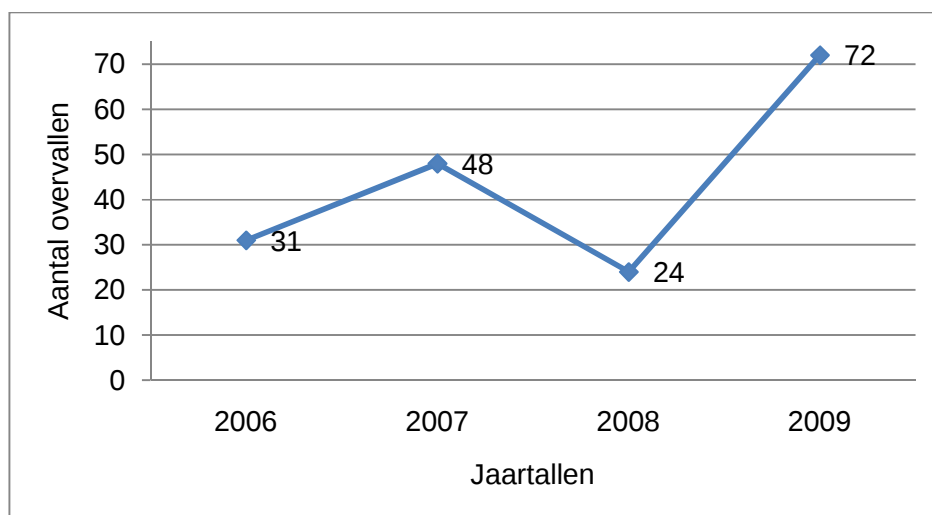
Als er naar Utrecht gekeken wordt, valt op dat er ten opzichte van het landelijk beeld relatief weinig overvallen plaatsvinden in verhouding tot het aantal inwoners van de stad (Bosch, 2009.,p.13).

Uit de cijfers van het aantal overvallen in Utrecht door de jaren heen is er echter wel een forse stijging in het aantal overvallen waarneembaar. In 2006 vonden er nog 31 overvallen plaats, dit aantal loopt in 2009 op naar 72 in totaal. Deze stijging is groot te noemen in verhouding tot het

landelijk gemiddelde.

In onderstaande grafiek is het verloop van de overvallen door de jaren heen zichtbaar. Daarbij valt op dat er na een kleine piek in 2007 er een flinke daling in 2008 zichtbaar is, maar het aantal overvallen in 2009 dus fors stijgt.

Figuur 4: Totaal aantal overvallen per jaar in Utrecht

3.3.2 Tijdstippen

Net als landelijk het geval is blijkt dat in Utrecht de meeste overvallen plaatsvinden in de wintermaanden. Wanneer gekeken wordt naar de woningovervallen is te zien dat 27 van de in totaal 47 woningovervallen in 2009 plaats hebben gevonden in de donkere maanden. Ook in Utrecht is echter te zien dat de zomer maand juli met zeven woningovervallen eveneens hoog scoort, de reden hiervoor lijkt onduidelijk.

Als gekeken wordt naar de woningovervallen in 2009 specifiek valt op dat meer dan 70% van deze overvallen in de avond of nachturen werden gepleegd. Dit is overeenkomstig met zowel de cijfers uit Groningen als het landelijk beeld. Daarnaast werd het merendeel van deze overvallen in de late uren ook in de donkere maanden gepleegd.

De dagen waarop woningovervallen in 2009 plaatsvonden laten in Utrecht wel een eenduidiger beeld zien: de dinsdag, woensdag en donderdag bevatten 60% van het totaal aantal woningovervallen in dit jaar. De rest van de woningovervallen zijn verdeeld over de overige dagen. In vergelijking met het landelijk beeld omtrent de dagen voor woningovervallen komt dit slechts wat betreft de donderdag overeen, de zaterdag lijkt in Utrecht duidelijk minder populair.

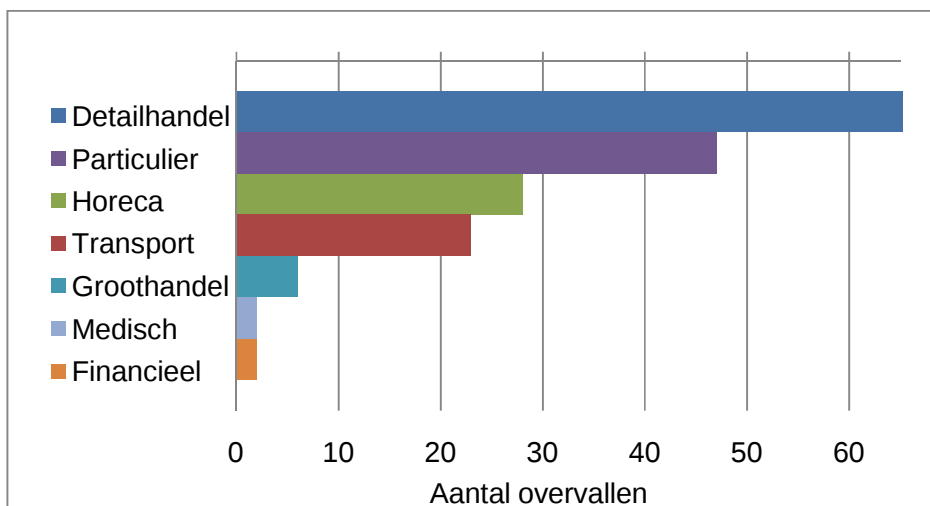
3.3.3 Branches

Als er gekeken wordt naar de oorzaak van de stijging in het aantal overvallen uit de vorige grafiek dan blijkt uit figuur zes dat vooral de sectoren 'detailhandel' en 'particulier', net als in Groningen het merendeel van de overvallen voor hun rekening nemen. Ook de horeca- en transportsector zijn goed vertegenwoordigd, terwijl de Groothandel, industrie en dienstverlening- en financiële sector duidelijk minder overvallen te verduren hebben.

Uit de landelijke analyse blijkt dat in de regio Utrecht in verhouding tot de rest van Nederland meer overvallen plaatsvinden in de detailhandel en transportsector terwijl er juist minder

overvallen plaatsvinden in de groothandel, industrie en dienstverlening, industrie en dienstverleningssector. Dit wordt weergegeven in de onderstaande grafiek.

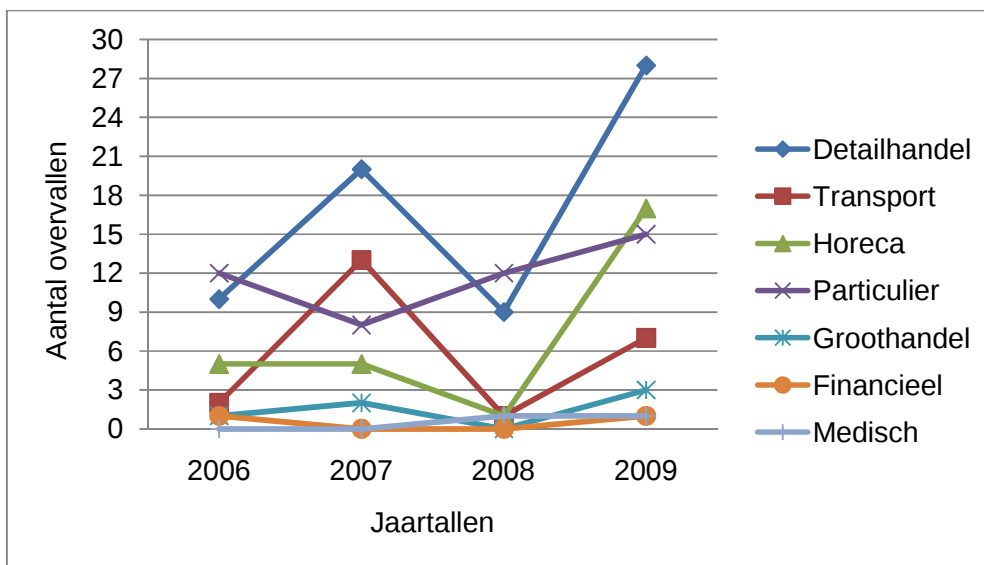
Figuur 5: Totaal aantal overvallen per branche in Utrecht 2006-2009

Wanneer de verschillende branches door de jaren heen met elkaar worden vergeleken is zichtbaar dat niet alleen de meeste overvallen in de detailhandelsector gepleegd worden, maar dat hier ook een sterke stijging in het aantal overvallen heeft plaatsgevonden sinds 2008. Er vond toen een stijging plaats van 10 overvallen in 2008 naar 29 in 2009. In 2008 waren er voor het eerst meer overvallen op particulieren dan in de detailhandel, maar de hoeveelheid woningovervallen is hierna gestaag toegenomen terwijl er in de detailhandel een scherpe stijging plaatsvond. Het aantal overvallen op particulieren stond in 2006 nog op 12 waarna zich een daling inzette in 2007, hierna steeg het aantal overvallen tot aan 15 in 2009. In de overige 4 sectoren is allemaal een daling te zien in het jaar 2008, waarna ze vervolgens allen weer stegen tot aan 2009. Net als in Groningen komt de stijging in het aantal overvallen in deze sectoren niet overeen met het landelijk beeld.

In figuur 7 is verder een opvallend verschil zichtbaar met de cijfers uit Groningen waar in de detailhandel en particuliere sector juist een daling zichtbaar was in het aantal overvallen. Deze stijging past wel weer in het landelijk beeld dat eerder in dit hoofdstuk beschreven werd.

Figuur 6: Aantallen overvallen Utrecht per branche van 2006-2009

3.3.4 Modus Operandi

Bij woningovervallen in Utrecht zijn de daders vaak beginners die nog nooit eerder een overval gepleegd hebben (Geïnterviewde 17, 2010). Als gevolg hiervan hebben zij geen professionele aanpak en laten ze zich makkelijker wegsturen wanneer er iets onverwachts voorvalt of er geen buit aanwezig blijkt te zijn. Vaak blijft het dan ook enkel bij een poging tot het plegen van een overval. Bij woningovervallen zijn de daders dikwijls slecht geïnformeerd, wat soms resulteert in gebruik van geweld. De dader zijn vooral afkomstig uit de regio zelf, het gaat hier vaak om bekende probleemjongeren.

In een aantal gevallen waren de daders echter ook afkomstig van een overvalgroep uit Amsterdam die zich tijdelijk naar Utrecht had verplaatst. Op dat moment was er sprake van een bovenregionaal probleem.

Wanneer gekeken wordt naar de cijfers van de woningovervallen in Utrecht in de onderzoeksperiode dan valt op dat deze zowel in aantal als in soort verschillen van de situatie in Groningen.

Van het totaal aantal woningovervallen in de onderzoeksperiode in Utrecht vond ongeveer een kwart plaats in beroepsmatige woningen waaronder die van handelaren en prostituees. Een iets kleiner deel, zo'n 17% betrof de overvallen op woningen van bejaarden. En in 4% van de gevallen was er sprake van een drugs gerelateerde overval. Uit de cijfers blijkt dus dat in Utrecht woningovervallen veel vaker kunnen worden toegeschreven aan een specifieke groep particulieren dan in Groningen. Dit kan, in geval van beroepsmatige woningen, duiden op een grotere groep overvallen met een mogelijk criminele achtergrond.

Daarnaast lijkt er vaker dan in Groningen, gekozen te worden voor overvallen op bejaarden, mogelijk omdat deze als een gemakkelijker slachtoffer gezien worden.

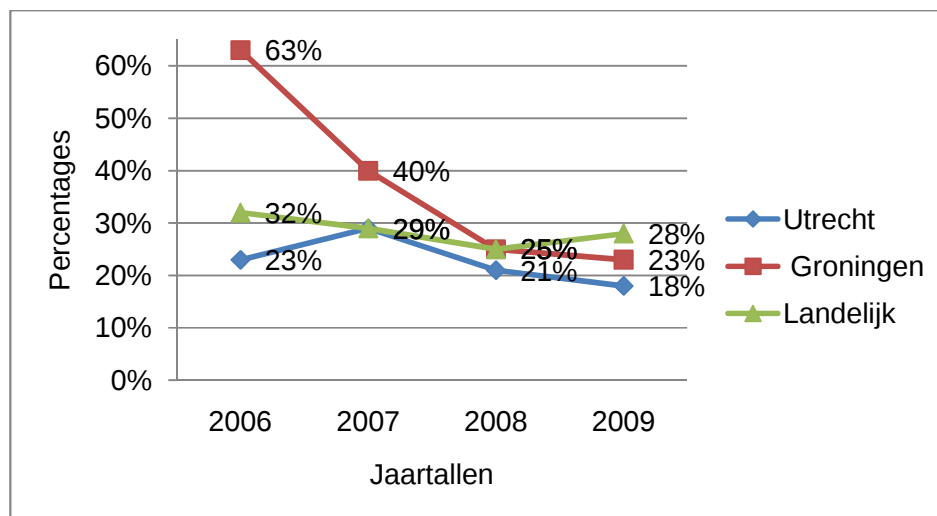
3.4 Oplossingspercentages

Nu een vergelijking is gemaakt van de aanpak-, locatie-, tijdstippen-, branches- en modus operandi rondom overvallen, kan er gekeken worden naar de resultaten van de

overvallenbestrijding. Omdat er door IPOL geen registratie wordt bijgehouden van de oplossingspercentages per branche, kan alleen een algemene beschrijving worden gegeven van de oplossingspercentages. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze percentages slechts een beperkt beeld geven van de prestaties van de politie regio's. Het kan verschillende redenen hebben waarom de ene stad meer zaken oplost dan de andere, maar hier wordt in het volgende hoofdstuk verder op ingegaan.

In de grafiek hieronder is een vergelijking zichtbaar tussen de oplossingspercentages van overvallen in Utrecht, Groningen en voor Nederland als geheel.

Figuur 8: Oplossingspercentages overvallen van 2006-2009

In bovenstaande grafiek is te zien dat de oplossingspercentages voor heel Nederland iets gedaald zijn door de jaren heen, maar dat ze redelijk constant zijn gebleven over het geheel genomen.

Dit in tegenstelling tot de oplossingspercentages van Groningen. Deze zijn heel hoog in het jaar 2006 maar dalen in de daaropvolgende jaren. Tot in het jaar 2008 zijn de oplossingspercentages in Groningen telkens hoger dan het landelijk gemiddelde, maar in 2009 liggen ze hieronder.

Voor Utrecht valt op dat bijna in alle jaren de oplossingspercentages lager liggen dan het landelijk gemiddelde, ook hier is, vanaf 2007, een dalende lijn zichtbaar.

3.5 Conclusie

Er kan geconcludeerd worden dat Groningen een 'normaal' aantal overvallen heeft in verhouding tot de grootte van de stad, maar dat het aantal overvallen sinds 2006 wel is toegenomen. Dit komt overeen met de landelijke situatie. De overvallen vinden vooral plaats in de detailhandel, particuliere sector, maar sinds 2008 is de hoeveelheid overvallen in deze branches weer aan het afnemen. De overvallen in Groningen worden volgens de geïnterviewden, veelal niet professioneel aangepakt en er is sprake van jonge(re) daders die afkomstig zijn uit de eigen regio.

Overvallen vinden vooral plaats in de donkere maanden en in juli, verspreid over de weekdays

en in de nachtelijke uren. Een verklaring hiervoor zou kunnen liggen in het feit dat de kans om herkend te worden in de nachtelijke uren en donkere maanden kleiner is. De reden waarom overvallen plaatsvinden in juli en over de week verspreid komt niet overeen met de landelijke situatie en lijkt onduidelijk. Mogelijk vormt het geringe aantal woningovervallen in Groningen in de onderzoeksperiode een rol bij dit verschil.

Bejaarden en particulieren met een beroepsmatige woning worden in 20% van de gevallen slachtoffer, in de overige gevallen gaat het om 'gewone' overvallen op particulieren.

De oplossingspercentages liggen in Groningen tot 2008 fors hoger dan het landelijk gemiddelde, maar blijven dalen in de jaren daarna. Als mogelijke oorzaak hiervoor wordt het vrijkomen van recidiverende overvallers genoemd (Geïnterviewde 14, 2011). De vraag is echter of dit als enige reden kan worden aangemerkt aangezien er andere jaren ook sprake kan zijn van het vrijkomen van recidiverende criminelen. Een duidelijke reden voor het dalende oplossingspercentage ontbreekt dus vooralsnog.

Voor Utrecht kan geconcludeerd worden dat er relatief gezien weinig overvallen plaatsvinden, maar dat het aantal overvallen sinds 2006 wel fors is toegenomen. Een verklaring hiervoor lijkt onduidelijk. Vooral in de detailhandel, de particuliere sector en in de horeca worden de meeste overvallen gepleegd. Deze overvallen worden steeds minder professioneel aangepakt en vooral gepleegd door beginnelingen, soms ook afkomstig buiten de eigen regio. Bij woningovervallen zijn daders vaak slecht geïnformeerd wat kan resulteren in het gebruik van meer geweld. In vrijwel alle branches in Utrecht nam het aantal overvallen van 2006 tot 2009 toe of bleef gelijk. Er is in een groot deel van de woningovervallen sprake van overvallen op bejaarden, particulieren met een beroepsmatige woning- en drugsgerelateerde overvallen. Dit zou erop kunnen duiden dat er, vaker dan in Groningen, sprake is van een criminele achtergrond bij de woningovervallen.

De oplossingspercentages liggen in Utrecht, met uitzondering van 2007, lager dan het landelijk gemiddelde. Vanaf 2007 is er ook een daling waarneembaar die zich doorzet tot in 2009. Een duidelijke verklaring hiervoor ontbreekt, evenals in Groningen.

Hier volgt een kort schematisch overzicht van de overeenkomsten en verschillen in de overvallenproblematiek in Utrecht en Groningen.

Tabel 1: Een vergelijking van de overvallenproblematiek in Utrecht en Groningen

	<i>Groningen</i>	<i>Utrecht</i>	<i>Beschouwing</i>
<i>Locatie en hoeveelheid overvallen</i>	-30% toename van overvallen in de stad sinds 2006 -3,25 overvallen gemiddeld per maand in 2009 - Daders afkomstig uit de eigen regio (Geïnterviewde 13, 2010) - Sterke daling oplossingspercentage	-132% toename van overvallen in de stad sinds 2006 - 6 overvallen gemiddeld per maand in 2009 -Daders ook afkomstig uit omliggende regio's (Geïnterviewde 17, 2010) - Lichte daling in het oplossingspercentage	Een toename van overvallen in beide steden, de toename in Utrecht is veel groter dan in Groningen. In Utrecht vinden er meer overvallen per maand plaats. Daders Groningen komen uit de eigen regio, daders Utrecht ook uit andere regio's. In beide steden een dalend oplossingspercentage, daling in Groningen is sterker. Oplossingspercentages in beide

	sinds 2006	sinds 2007	steden liggen in 2009 beneden het landelijk gemiddelde.
<i>Tijdstippen</i>	-2006-2009: overvallen in de wintermaanden en in juli - 2009: overvallen in de nachtelijke uren -2009: overvallen gespreid over de weekdays.	-2006-2009: overvallen in de wintermaanden en in juli -2009: overvallen in de nachtelijke uren -2009: overvallen op dinsdag, woensdag en donderdag.	Geen verschil in de maanden waarop overvallen plaatsvinden. Dit beeld komt overeen met de landelijke situatie, behalve de piek in het aantal overvallen in juli in beide steden. Een verklaring hiervoor lijkt onduidelijk. De overvallen in Utrecht vinden doordeweeks plaats en in Groningen over de hele week verspreid. Beiden komen niet overeen met de landelijke situatie waarin overvallen vooral op koopavonden en het weekend plaatsvinden. Mogelijk kan het verschil met de landelijke situatie worden verklaard door het beperkte aantal overvallen dat onderzocht is.
<i>Branches</i>	- 42% overvallen vindt plaats in detailhandel, 21% bij particulieren. -Sinds 2008 afname aantal overvallen in de detailhandel en particuliere sector - Overvallen dat in de transport, horeca en groothandel, industrie en dienstverlening nemen toe	-38% overvallen vindt plaats in de detailhandel, 27% bij particulieren. - Wisselend beeld in het aantal overvallen in de detailhandel. Sinds 2007 een stijging van overvallen op particulieren. - Overvallen in de horeca nemen toe, bij de transport sector is er een wisselt beeld zichtbaar. In de overige sectoren geen wisselingen.	In beide steden worden de meeste overvallen gepleegd in de detailhandel, gevolgd door de particuliere sector. In Groningen vindt een groter deel van de overvallen plaats in deze sector dan in Utrecht. In Utrecht wordt een groter percentage ingenomen door de woningovervallen. In Groningen nemen overvallen in de overige sectoren toe, in Utrecht is dit alleen het geval bij de Horeca.
<i>Modus Operandi overvallers</i>	- Overvallers hebben een buitverwachting maar werken onprofessioneel - 10% van de overvallen betreft die op bejaarden, eveneens 10% betreft beroepsmatige woningen. De rest van de overvallen betreft 'gewone' particulieren.	-Overvallers zijn slecht geïnformeerd en vaak beginneling. - 25% van de overvallen betreft beroepsmatige woningen, 17% bejaardenwoningen, in 4% was sprake van een drugsgerelateerde overval.	In Groningen hebben overvallers volgens de geïnterviewden vaker een buitverwachting dan in Utrecht, in beide steden wordt onprofessioneel gewerkt. In Utrecht is een groter deel van de woningovervallen toe te schrijven aan een specifieke groep particulieren dan in Groningen.

4. Welke strategieën ter bestrijding van woningovervallen hanteert de politie in Groningen en Utrecht en hoe worden deze doorgevoerd?

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de strategieën van de politie in Groningen en Utrecht om woningovervallen te bestrijden. Hiervoor zijn eenentwintig onderzoeksdoossiers van woningovervallen in Groningen en Utrecht uit het jaar 2009 geanalyseerd. Aanvullend hierop hebben interviews plaatsgevonden met rechercheurs van de politie en medewerkers van Slachtofferhulp in beide steden. Aan de hand van de prestatie-indicatoren uit hoofdstuk 2 wordt nu een beeld geschetst van de werkwijze ten aanzien van overvallenbestrijding in zowel Utrecht als Groningen.

Eerst wordt hier ingegaan op de strategie van de politie Groningen.

4.1 Groningen: indirecte en harde prestatie-indicatoren.

De meldkamer

De meldkamer van de politie in Groningen heeft een uitgebreid protocol opgesteld in geval van een overval. Hierin staat dat wanneer een overval gemeld wordt, er door de centrale eerst contact wordt gezocht met het betreffende pand om te informeren of de overval nog gaande of al voorbij is. Tevens wordt bij de melding zoveel mogelijk informatie opgevraagd door de centralist die in verbinding blijft met de overvalmelder totdat de eerste politie-eenheid ter plaatse is. Wanneer er dringend politie nodig is, hoort de melding een “prioriteit één” te krijgen en streeft de politie ernaar binnen een kwartier aanwezig te zijn op de plaats delict (Geïnterviewde 13, 2010)

Uit de gegevens van de meldkamer blijkt dat de gemiddelde reactiesnelheid op elf minuten ligt. Er moet daarbij vermeld worden dat er in Groningen zes woningovervallen plaatsvonden in de onderzoeksperiode, waarvan er maar bij vier een reactiesnelheid vastgesteld kan worden. In één geval heeft er geen melding via de meldkamer plaatsgevonden, en in het andere geval is er geen melding geregistreerd van het moment waarop de eerste dienstwagen ter plaatse was. Verder valt op dat drie van de zes overvallen meldingen geregistreerd staan als “prioriteit twee”, met als gevolg dat er geen streeftijd van een kwartier geldt om ter plaatse te zijn bij de woningen. In twee gevallen is dit te verklaren door het feit dat de overvallers al vertrokken zijn wanneer de melding zich voordoet. Maar in één geval wordt er aan de telefoon gesproken over acuut geweld en lijkt politie dringend nodig te zijn.

Screening en beleid

Zoals in de inleiding al vermeld werd, verschilt de aanpak van overvallen door de politie in Groningen van de landelijke aanpak. De algemene landelijke aanpak houdt in dat overvallen onderzocht worden in het politie district waar ze hebben plaatsgevonden (Geïnterviewde 17, 2010). Rechercheurs uit dat district voeren het onderzoek uit volgens voorschriften die per politieregio kunnen verschillen.

In Groningen is er echter een vast overvallenonderzoeksteam aanwezig dat zich uitsluitend bezighoudt met het oplossen van overvallen en straatroven. In dit team zitten twee overvalcoördinatoren, enkele rechercheurs en politiemensen uit de verschillende districten die

voor een leerperiode van zes weken meedraaien in het onderzoeksteam. Het idee is hierbij om de specialistische kennis uit het overvallenteam te verspreiden naar de districten.

De Groningse politie werkt daarnaast samen met verschillende brancheorganisaties om, met name winkeliers, beter in te lichten over welke maatregelen zij tegen overvallen kunnen nemen. Er wordt in Groningen geen speciale aanpak gehanteerd voor de overvallen op particulieren omdat deze in verhouding te weinig voorkomen (Geïnterviewde 13, 2010).

In Groningen wordt dan ook geen gebruik gemaakt van een specifiek screeningsmodel dat overvallenzaken ingedeeld in categorieën. Wel wordt er standaard gebruik gemaakt van het landelijk screeningsmodel voor verschillende soorten misdaad (Geïnterviewde 13, 2010). Hierin wordt een overval altijd als een “prioriteit één” gedefinieerd. Daarnaast pakt de politie Groningen, ook gezien de geringe omvang van het aantal zaken, elke overval aan (Geïnterviewde 13, 2010).

Het kan hierbij verschillen aan welk soort overvallen de meeste aandacht besteed wordt omdat de politie niet overal evenveel tijd voor heeft. De (landelijke) aandacht voor een bepaald type overval ook kan toe- of afnemen (Geïnterviewde 13, 2010). Met name in woningovervallen wordt veel energie gestoken, omdat deze een grote impact hebben op de slachtoffers. Wel wordt aangegeven dat wanneer het erg druk zou zijn er minder prioriteit gegeven wordt aan drugsgerelateerde woningovervallen, mede ook omdat de aangiftes in dit soort zaken vaak zeer vaag zijn.

Omdat Groningen over een vast team aan overvallenrechercheurs beschikt, kan er per zaak bekeken worden welke acties en hoeveel man er op de zaak gezet worden. Omdat het team flexibel is kan het per dag verschillen hoeveel rechercheurs met de overvallenzaak bezig zijn. Vaak wordt hierbij gekozen om in het begin van de zaak heel veel rechercheurs in te zetten om de zaak in kaart te brengen, maar wanneer dit gebeurd is, wordt er een kleiner team gevormd (Geïnterviewde 13, 2010).

Omdat de Groningse politie geen eigen screenings-model hanteert, is het lastig achteraf vast te stellen of er juiste inschattingen van overvallenzaken worden gemaakt, aangezien deze dus niet geclassificeerd en gemeten worden.

Ingezette uren en aanwezigheid specialistisch team

Het Groningse overvallenteam bestaat uit een vast aantal van twaalf rechercheurs. Zij zijn flexibel inzetbaar en doorgaans niet allen met dezelfde zaak aan het werk. Hierdoor kan het met de dag verschillen hoeveel rechercheurs er met een overval bezig zijn. En is er dus geen algemene uitspraak te doen over de hoeveelheid personeel dat op overvallenzaken in Groningen wordt gezet.

Het aantal uren dat aan een overvallenzaak besteed wordt, wordt daarnaast ook niet bijgehouden door de politie. Het is mogelijk dat er veel uren in een zaak worden gestoken, deze daarna een tijd komt stil te liggen en later weer wordt opgepakt. Maar aangezien het niet bijgehouden wordt en zich veel overvallen en straatroven voordoen, valt niet meer met zekerheid te zeggen hoeveel tijd er in een zaak gestoken is.

Aan de omvang van de onderzoeksdossiers valt wel wat af te leiden over de omvang van het onderzoek (Geïnterviewde 17, 2010). In een grote zaak wordt namelijk meer onderzoek verricht, worden meer rapporten opgemaakt en meer rechercheurs bij de betrokken dan bij een kleinere

zaak. Uit het aantal bestanden dat is toegevoegd aan het onderzoeksdossier valt daarom af te leiden hoeveel opsporingsindicatie de politie heeft toegekend aan een overval. Er moet hierbij worden opgemerkt dat dit slechts een indicatie is, aangezien de hoeveelheid bestanden in een dossier niets hoeft te zeggen over de veelzijdigheid of de diepgang van de inhoud ervan. Aan de hand van de grootte van de dossiers valt op te merken dat in 2009 in Groningen meer gemiddeld- en kleine dan grootschalige onderzoeken zijn uitgevoerd.

In het overvallenteam zit een aantal mensen die opgeleid en gespecialiseerd zijn in overvallenzaken en een meer coördinerende rol spelen. Daarnaast werken er vijf rechercheurs, die door de verschillende districten geleverd worden om een zestal weken in opleiding te gaan bij het overvallenteam. Gezamenlijk houden zij zich uitsluitend bezig met overvallen, waardoor ze een groot overzicht hebben van de overvallenproblematiek in Groningen. De kwaliteit van het overvallenteam ligt hoger dan in een normale situatie waar de districten zelf de overvallen onderzoeken (Geïnterviewde 13, 2010). Dit omdat de rechercheurs gespecialiseerd zijn, ervaring hebben en kennis bezitten over een groot aantal verschillende zaken en dadergroepen in de regio.

Het is achteraf niet meer volledig vast te stellen hoeveel en welke gespecialiseerde politie teams er zijn ingezet gedurende een compleet overvallenonderzoek. Uit de interviews blijkt dat de rechercheurs en overvalcoördinator dit achteraf ook niet meer per zaak kunnen aangeven, mede ook omdat het in Groningen regelmatig wisselt hoeveel en welke mensen er met een specifieke overval bezig zijn.

4.2 Groningen: directe en harde prestatie-indicatoren.

Mate van gespecialiseerdheid verbalisant + identificatie verdachte mogelijk bij aangifte

De aangiftes worden in Groningen in alle onderzochte zaken opgenomen door het 'blauwe' politiepersoneel. In vier van de onderzochte dossiers werd de aangifte opgenomen door een hoofdagent, in één zaak door een inspecteur en in één zaak door een brigadier. Uit de onderzoeksdossiers viel niet op te maken wat bepaalde door wie de aangifte werd opgenomen. Uit de interviews bleek dat dit te maken heeft met het tijdstip of de plek waar de aangifte gedaan werd (Geïnterviewde 13, 2010).

Verder valt op dat de aangiftes doorgaans snel gedaan worden nadat de overvallen hebben plaatsgevonden, het gaat hier meestal om enkele uren. In één geval werd er echter pas vier dagen na de overval aangifte gedaan door het slachtoffer.

Bij de aangiftes in Groningen werd in geen enkel geval een dader geïdentificeerd door het slachtoffer. In twee zaken waar het een groep daders betrof werd er door de slachtoffers in eerste instantie wel een naam van één of twee mogelijke daders gegeven, maar vaak werd dit later weer ingetrokken, waarschijnlijk omdat het familieleden of bekenden betrof.

De politie kan in zo'n geval, wanneer er verder te weinig bewijs is, niet op basis van de eerder gegeven tip op zoek naar de genoemde verdachten en heeft er dan dus weinig aan wanneer een naam van een verdachte later weer wordt ingetrokken (Geïnterviewde 13, 2010). In één geval kwam kort na de aangifte een tip binnen van een bekende van de verdachte die hem als dader aanwees, deze tip bleek achteraf essentieel om de zaak op te lossen.

Aantal gelokaliseerde en verhoorde verdachte(n)

Het beeld rondom de lokalisatie en het verhoor van verdachten in Groningen is wisselend. In de helft van de zaken werden er één of meerdere verdachten verhoord, maar slechts in één zaak leverde dit verhoor ook een bekentenis op van een verdachte. Bij de rest leverden de verhoren niet voldoende bewijs op om de verdachten daadwerkelijk aan te houden. In de andere drie zaken kon er geen verdachte gelokaliseerd worden en werden er dus ook geen verdachten verhoord.

Aantal door de politie opgeloste overvallen

In Groningen werd één van de zes woningovervallen opgelost, in de overige gevallen werd dus geen dossier aangeleverd bij het Openbaar Ministerie. Dit betekent een oplossingspercentage van 17% voor de stad Groningen in de onderzoeksperiode. In deze ene zaak werd de verdachte aangewezen door een betrokkene die zich meldde bij de politie.

Na verhoor legde de aangewezen verdachte ook inderdaad een bekentenis af, wat leidde tot de oplossing van de zaak. Van de overige zaken werd slechts één verdachte verhoord die was opgespoord via een gestolen telefoon. Deze verdachte werd aangehouden op verdenking van heling en legde alleen een (ontkennende) verklaring af.

In alle andere zaken werden geen verdachten gehoord, vaak omdat er slechts een zeer beknopte beschrijving van de verdachten gegeven kon worden door de aangevers (Geïnterviewden 13, 14, 2010, 2011).

Wel blijkt uit de dossiers dat er vaak getuigen werden gehoord. In vier van de zes zaken werden er één tot vier getuigen gehoord. Hierbij was het opvallend dat één getuige ondanks herhaalde oproepen van de politie niet wilde komen opdagen, waardoor deze persoon niet gehoord is door de politie.

In de overige twee zaken werden geen getuigen gehoord, in één geval omdat de aangifte pas dagen later werd gedaan en in het andere geval waren er geen getuigen van de overval geweest. Gemiddeld levert dit 1,5 getuige per woningoverval op.

4.3 Groningen: indirecte en zachte prestatie-indicatoren

In alle overvallenzaken in Groningen vond geen classificatie plaats. Er werd hier per zaak ter plekke gekeken naar de gewenste vorm van politie inzet. Deze is echter niet duidelijk en volledig terug te vinden in de onderzochte onderzoeksdossiers. Ook de politie zelf geeft aan niet meer per zaak te kunnen weten welke politie inzet er exact heeft plaatsgevonden. Dit maakt het lastig achteraf te onderzoeken of er voor de juiste vorm van politie aanpak is gekozen. Wel wordt aangegeven dat de 'chef van dienst' die de leiding heeft op het plaats delict vaak bepaalt welke aanpak van de overval er gekozen wordt (Geïnterviewde 13, 2010). Het kan dus per chef van dienst en zijn of haar inzicht en ervaring afhangen hoe de overval wordt aangepakt. Deze aanpak wordt achteraf niet geëvalueerd.

De politie Groningen geeft daarnaast aan dat wanneer ze het erg druk hebben, er soms minder prioriteit gegeven wordt aan drugsgerelateerde woningovervallen. Dit omdat deze, volgens hen, toch vaak lastig op te lossen zijn. Dit gebeurt op basis van onderling overleg en betreft geen officieel beleid.

Evaluatie ingezette overvallen aanpak

De interviews in Groningen laten verder een eenduidig beeld zien wat betreft de inschatting van woningovervallen (Geïnterviewden, 3,12,5, 2011). De rechercheurs geven aan tevreden te zijn over de manier waarop- en de snelheid waarmee de aanpak van overvallen verloopt. Zij relateren dit aan het oplossingspercentage en de reactiesnelheden van de politie bij overvallen in Groningen.

Rechercheurs en overvalcoördinatoren over overvallenbestrijding in hun stad

Uit de interviews blijkt dat de Groningse rechercheurs over het algemeen tevreden zijn over de organisatie van de overvallen aanpak (Geïnterviewden 5,14,15, 2011). Geïnterviewde vijf geeft aan dat er in Groningen een persoonlijke aanpak van overvallen plaatsvindt, het overvallenteam is zeer betrokken en er zijn korte lijnen, de overval coördinator kan overal voor aangesproken worden en is goed op de hoogte van alle zaken. Hij geeft aan het gevoel te hebben dat de politie 'er bovenop' zit.

Geïnterviewde drie geeft aan dat er met de uniforme werkwijze in het beginstadium van het onderzoek naar zijn idee vaak teveel focus wordt gelegd op de technische mogelijkheden in de opsporing in plaats van in de tactische opsporing zoals getuigen of verdachtenverhoor. Ook geeft hij aan dat het nadeel van de uniforme werkwijze in het beginstadium van het onderzoek is dat er heel veel gegevens worden opgevraagd en dat het uitzoeken ervan dus veel tijd in beslag neemt.

Hoewel de rechercheurs in Groningen in het algemeen dus tevreden zijn over de grootte van het overvallenteam, geven zij wel aan dat de capaciteit in de “donkere maanden” voor de kerst regelmatig te beperkt is waardoor de werkdruk snel op kan lopen (Geïnterviewde 5, 2011). De rechercheurs uit Groningen zijn allemaal redelijk tot zeer tevreden over de kwaliteit en de ervaring van de vaste rechercheurs uit het overvallenteam. Wel wordt aangegeven dat het bij de uniform dienst soms minder gesteld is met de kwaliteit (Geïnterviewde 3, 2011).

Daarnaast blijken de rechercheurs tevreden te zijn over het systeem waarbij politiemensen uit de districten in lering gaan, deze leren volgens de geïnterviewden zeer snel bij, al is de doortastendheid in het verhoren in het begin soms nog wat geringer bij de minder ervaren collega's (Geïnterviewde 5, 2010).

Een rechercheur in Groningen geeft aan zelf een extra opleiding in verhoortechnieken te hebben gehad en dat dit eventueel zou kunnen helpen om de verhoortechniek, ook bij collega's, te helpen verbeteren (Geïnterviewde 15, 2010). Daarnaast geven meerdere rechercheurs aan dat ervaring een grote rol speelt bij het houden van een verhoor, maar dat dit dan weer geen enkel verschil maakt wanneer men met een recidiverende verdachte te maken heeft, omdat hierbij een grote kans is dat deze zal zwijgen (Geïnterviewden 4, 14, 15, 2011). Ook wordt aangegeven dat het advies van advocaten en het goed geïnformeerd zijn van verdachten tegenwoordig een rol speelt in een vermindering van de effectiviteit van het verhoren (Geïnterviewden 3, 5, 15, 2010).

Daarnaast speelt het een rol dat criminelen er niet beter op worden wanneer zij een misdaad bekennen, omdat in Nederland dit niet leidt tot strafvermindering (Geïnterviewde 3, 2011). Dit tezamen bemoeilijkt het oplossen van overvallen.

Wanneer er wordt gevraagd naar verbeterpunten in de uitvoering van overvallenonderzoeken wordt er door de rechercheurs vooral de nadruk gelegd op de preventie. Zij geven aan dat het bestrijden van de handel in softdrugs en het geven van advies aan burgers een positieve uitwerking zou kunnen hebben op de bestrijding van woningovervallen (Geïnterviewden 3 en 12, 2011). Daarnaast zou er winst te behalen zijn in het verbeteren van de verhoortechnieken door meer mensen een opleiding hierin te laten volgen (Geïnterviewde 5, 2011).

Slachtofferhulp over omgang politie met slachtoffers en Slachtofferhulp

Uit de interviews met de medewerkers van Slachtofferhulp Groningen komt naar voren dat zij van mening zijn dat de politie woningovervallen en de daarbij betrokken slachtoffers zeer serieus nemen (Geïnterviewden 7 en 18, 2010). Vooral de wijkpolitie doet haar werk goed richting de slachtoffers.

De medewerkers van Slachtofferhulp Groningen zijn overwegend tevreden over de snelheid waarmee aangifte kan worden gedaan door overvallen burgers. Slachtoffers kunnen doorgaans meteen aangifte doen en wanneer een overval in de avonduren plaatsvindt wordt er door de politie meteen een afspraak gemaakt met de slachtoffers wanneer zij aangifte kunnen komen doen.

Wanneer gevraagd wordt naar de informatieverstrekking aan slachtoffers gedurende een politie onderzoek zijn de geïnterviewden minder tevreden (Geïnterviewden 7, 18, 2010).

Tijdens een onderzoek wil het per politiemedewerker nog wel eens verschillen in welke mate slachtoffers worden ingelicht over de voortgang. Sinds januari 2011 is het bij wet ² geregeld dat de politie slachtoffers goed moet informeren, maar dit gebeurt nog onvoldoende (Geïnterviewde 18, 2010). De geïnterviewde heeft de indruk dat dit komt door tijdgebrek bij de politie.

Slachtoffers hebben hierdoor geen idee hoe het met hun zaak staat en dit kan slecht zijn voor de verwerking van de overval. "Informatie ontvangen is heel belangrijk voor de verwerking door slachtoffers" (Geïnterviewde 18, 2010).

De samenwerking tussen de politie en Slachtofferhulp Groningen verloopt goed, volgens de medewerkers (Geïnterviewden 18 en 8, 2010). In deze samenwerking wordt geïnvesteerd door beide partijen door middel van regelmatig overleg. Slachtofferhulp Groningen heeft een aantal vaste contactpersonen bij de politie. Waaronder één functionaris die is belast met de Slachtofferzorg. Het contact met deze functionaris verloopt goed, maar een kritiekpunt is dat zij de enige is in haar functie en dat bij ziekte of afwezigheid er zaken blijven liggen.

Ook wordt aangegeven dat de elektronische doorgifte van cliënten aan Slachtofferhulp dramatisch is gekelderd sinds de invoering van het politie computer systeem BVH³ bij de politie. Hierbij wordt niet meer gevraagd of iemand Slachtofferhulp wil, maar alleen gemeld dat de persoonsgegevens worden doorgestuurd naar Slachtofferhulp tenzij er bezwaar tegen wordt gemaakt. Er is in Groningen echter in overleg met de politie een oplossing gevonden voor de

² Wet Versterking positie slachtoffers in het strafproces, 2011. Door de wet wordt de informatieverstrekking aan slachtoffers verbeterd. Als de politie afziet van de opsporing van de dader moeten slachtoffers hiervan voortaan schriftelijk op de hoogte worden gebracht.

³ Het politiesysteem Basis Voorziening Handhaving wordt sinds eind 2009 door alle politiekorpsen gebruikt voor het melden van incidenten en het maken van processen-verbaal en persoonsdossiers. (Visser, 't Hoen, 2008)

sterke daling van het aantal cliënten. Dit wordt opgelost door middel van het doorsturen van gegevens door de politie uit het management systeem “reportnet” en dagrapporten. Hier kan Slachtofferhulp cliënten uit filteren die aan hun doelgroep voldoen. Het nadeel hiervan is dat het een erg arbeidsintensieve manier van werken is, die lastig is op te lossen zolang het BVH-systeem bestaat (Geïnterviewde 8, 2010).

Verder wordt door de geïnterviewde aangegeven dat de politie niet altijd een volledig beeld heeft van wat Slachtofferhulp kan betekenen voor slachtoffers van woningovervallen. Een punt hierbij is de 24-uurs bereikbaarheid van Slachtofferhulp, waar de politie soms slecht van op de hoogte is. Medewerkers van Slachtofferhulp geven voorlichting op politiebureaus om dit te verbeteren, hebben de indruk dat dit maar beperkt effect heeft omdat Slachtofferzorg geen prioriteit heeft voor de politie. De medewerkers van Slachtofferhulp hebben hier echter wel begrip voor en vinden dat de samenwerking met de politie in het algemeen goed verloopt (Geïnterviewde 8, 2010). Wanneer Slachtofferhulp wordt ingeschakeld is dat vrijwel altijd juist ingeschat door de politie (Geïnterviewde 8, 2010).

4.4 Groningen: directe en zachte prestatie-indicatoren

Rechercheurs en overvalcoördinatoren over effectiviteit van en verbeterpunten in de overvallenbestrijding

De geïnterviewden in Groningen geven aan tevreden te zijn over de oplossingspercentages in hun regio (Geïnterviewden Groningen, 2011). Wanneer gevraagd wordt naar de reden voor de daling in het oplossingspercentage in de stad Groningen sinds 2006 worden verschillende redenen aangedragen

De geïnterviewden vermoeden dat wisselende dadergroepen en overvallen in het drugsmilieu het oplossingspercentage mogelijk negatief kunnen beïnvloeden (Geïnterviewden 3,5, 15 2011). Dit onder andere omdat personen die actief zijn in de drugscene vaak weinig belang hebben bij een oplossing van de overval en daarom ook dikwijls vage aangiftes doen. Aan de andere kant wordt aangegeven dat het oplossingspercentage positief beïnvloed wordt door inzet en kennis vanuit het overvallenteam, een snel eerste optreden door de politie en toenemende burgerparticipatie bijvoorbeeld via burgernet⁴ (Geïnterviewde 12, 2011). Hierbij moet vermeld worden dat Burgernet nog niet actief was als middel voor burgerparticipatie tijdens de onderzoeksperiode.

Verder wordt het vastzitten van recidiverende overvallers, zogenaamd “de vaste klantjes”, genoemd als oorzaak voor een lage hoeveelheid overvallen in eerdere jaren (Geïnterviewde 14, 2011).

Een verbetering in het oplossingspercentage zou volgens de geïnterviewden kunnen optreden door het verhogen van de burgerparticipatie en het verhogen van de bewustwording bij burgers (Geïnterviewde 12, 2011). Dit onder andere door hen te informeren over de risicofactoren voor een woningoverval.

De onderzoeksmethoden die het meest bijdragen aan de oplossing van overvallen zijn volgens de rechercheurs het veiligstellen- en tappen van telecomgegevens en het de herkenning via (camera)beelden. Ook het contact met jeugd- en wijkagenten, en het “kennen en gekend

⁴ Burgernet is een samenwerkingsverband tussen burgers, gemeente en politie waarbij gebruik gemaakt wordt van een telefonisch netwerk van inwoners uit de gemeente om de veiligheid in de woon- en werkomgeving te bevorderen (Burgernet, 2010).

worden” wordt genoemd als belangrijk onderdeel van de overvallenbestrijding.

Slachtofferhulp over de effectiviteit van en verbeterpunten in de overvallenbestrijding naar slachtoffers toe

De medewerkers van Slachtofferhulp geven unaniem aan dat het wel of niet oplossen van een overval een grote invloed heeft op de verwerking van de gebeurtenis op slachtoffers. Daarnaast speelt de informatievoorziening door de politie ook een grote rol. Het slecht op de hoogte houden van slachtoffers kan tot gevolg hebben dat de slachtoffers erg angstig zijn of ze de dader ergens tegen kunnen komen.

“Informatie ontvangen is heel belangrijk voor de verwerking door slachtoffers” (Geïnterviewde 18, 2010). Er wordt aangegeven dat dit van invloed is op het vertrouwen dat slachtoffers in de politie hebben (Geïnterviewde 7, 2010).

In de interviews werd aangegeven dat er vooral nog meer aandacht besteed mag worden door de politie aan het informeren en begeleiden van slachtoffers tijdens het onderzoek. En het maken van “heldere afspraken” over het verloop van die informatieverstrekking (Geïnterviewden 7, 18, 2010). Daarnaast zou het voorlichten van burgers hoe zij woningovervallen kunnen voorkomen een goed idee zijn (Geïnterviewde 7, 2010).

Nu de metingen van de prestatie-indicatoren voor Groningen behandeld zijn, wordt er gekeken naar Utrecht.

4.5 Utrecht: indirecte en harde prestatie-indicatoren.

De meldkamer

In Utrecht beschikt de meldkamer van de politie over een globale procedure in geval van een overvalmelding. Deze gaat met name in op de handelingen van de politie ter plaatse en minder op de vragen die er door de meldkamermedewerkers moeten worden gesteld aan de melder. Uit de meldkamergegevens in Utrecht blijkt dat de politie gemiddeld in ruim vier minuten na de melding ter plaatse is bij een woningoverval. In bovenstaande berekening zijn slechts dertien van de vijftien overvalzaken meegerekend omdat er in één zaak geen aangifte via de meldkamer werd gedaan en in een andere zaak ontbrak het verslag van de meldkamer uit het dossier.

Screening en beleid

In Utrecht wijkt de overvallenbestrijding van de politie af van de landelijke situatie doordat de regionaal overvalcoördinator hier alle locaties waar overvallen gepleegd zijn zelf bezoekt. De districten hebben hierbij, net als landelijk gezien, de leiding over het overvallenonderzoek. Maar zij kunnen gebruik maken van de kennis en ervaring van de regionaal overvalcoördinator gedurende het onderzoek.

De politie in Utrecht gebruikt net als Groningen een landelijk screeningsmodel voor verschillende soorten misdaad. Hierbij wordt een overval standaard geclassificeerd als een “prioriteit één” en moet dus elke overval in behandeling worden genomen (Geïnterviewde 17, 2010).

Daarnaast heeft de politie Utrecht nog een meer specifiek screeningsmodel⁵. In dit model

⁵Het Nationaal Intelligence Model (NIM) uitgewerkt voor overvallen.

worden overvallen ingedeeld in drie categorieën op basis van de modus operandi van de overvallers. Deze categorieën variëren van amateuristisch opgezette overvallen door eenlingen tot zeer goed voorbereide en georganiseerde overvallen door meerdere daders. Afhankelijk van de categorie waarin de overval wordt ingedeeld gaat de politie te werk (Geïnterviewde 17, 2010). Daarbij heeft de politie Utrecht een computersysteem met de plattegrond van Utrecht waarop met stippen de woonadressen en foto's van bekende overvallers worden weergegeven. Wanneer een overval zich voordoet kan de politie daarmee snel in kaart brengen welke bekende daders er in de buurt gevonden kunnen worden. Vooral bij categorie één overvallen is dit van belang omdat er bij dit soort amateuristische overvallen de buit en of dader vaak weer in zijn woonbuurt gevonden kan worden (Geïnterviewde 17, 2010).

Ingezette uren en aanwezigheid specialistisch team

Omdat er in Utrecht geen vast overvallenteam bestaat en de districten los van elkaar onderzoek doen valt er niet precies vast te stellen hoeveel personen er zijn ingezet per woningovervallen onderzoek. Dit ook omdat er zich in de stad Utrecht erg veel overvallen voordoen, valt er achteraf niet meer per zaak vast te stellen hoeveel personeel erop ingezet is (Geïnterviewden 9, 17, 2010).

Tevens wordt er, net als in Groningen, niet bijgehouden hoeveel uren er besteed zijn per overvallenonderzoek.

Er is echter wel vast te stellen dat er gespecialiseerd personeel ingezet wordt bij woningovervallen. Zoals eerder al vermeld gaat de overvalcoördinator in Utrecht bij woningovervallen altijd ter plaatse om de zaak te helpen inschatten en zijn kennis en hulp te bieden bij de onderzoeken van de districten. Wanneer het om een groot onderzoek gaat bemoeit de coördinator zich actiever met de zaak dan wanneer het een kleinere zaak betreft. De onderzoeksteams worden verder gevormd door verschillende rechercheurs en wanneer nodig aangevuld met gespecialiseerd personeel. Utrecht heeft hiervoor een vast Team Grootschalige Opsporing (TGO) dat zeer ernstige zaken, waaronder soms ook woning overvallen oppakt. Dit team heeft veel ervaring met ernstige misdrijven en heeft meer personeel en budget beschikbaar dan er bij een gewoon onderzoek wordt ingezet.

Aan de hand van de grootte van de onderzoeksdossiers kan vervolgens een indicatie gegeven worden van de omvang van de woningovervallen onderzoeken in Utrecht.

Uit de vijftien dossiers valt af te leiden dat er in één geval helemaal geen onderzoek werd ingesteld, omdat er te weinig aanknopingspunten waren en deze zaak werd geclassificeerd als "geen opsporingsindicatie". In zeven zaken werd een klein-, in vier zaken een middel- en in drie zaken een groot opsporingsonderzoek ingesteld. In 2009 werd er dus bij iets minder dan de helft van de woningovervallen in Utrecht een klein onderzoek ingesteld.

4.6 Utrecht: directe en harde prestatie-indicatoren.

Mate van gespecialiseerdheid verbalisant + identificatie verdachte mogelijk bij de aangifte

Net als in Groningen worden de aangiftes in Utrecht ook alleen opgenomen door 'blauw' politiepersoneel. In negen gevallen betrof dit een brigadier, in vijf gevallen een hoofdagent en in één ingeval een agent die de aangifte opnam.

Bij het merendeel van de woningovervallen werd de aangifte binnen enkele uren dezelfde dag

nog opgenomen. In drie gevallen werd de aangifte de volgende dag pas gedaan omdat de overval diep in de nacht plaatsvond.

In alle vijftien woningoverval zaken in Utrecht kon in geen enkel geval de dader geïdentificeerd worden door het slachtoffer direct bij de aangifte. In één geval werd wel een zeer gedetailleerde beschrijving van de verdachten gegeven, maar in de overige zaken heeft de politie zelf meer onderzoek moeten verrichten om achter de mogelijke verdachten te komen.

Aantal gelokaliseerde en verhoorde verdachte(n)

In zes van de vijftien zaken in Utrecht konden verdachte(n) voor de overval worden gelokaliseerd, in al deze gevallen werden de verdachten ook verhoord door de politie. In totaal werden elf verschillende verdachten verhoord. In twee zaken leidden deze verhoren ook daadwerkelijk tot het oplossen van de zaak, mede omdat de verdachten bekenden. In een derde zaak leverde het verhoor geen bekentenis op maar werd de zaak desondanks opgelost. De overige zaken werden na verhoor van de verdachten niet opgelost, dit geldt ook voor de zaken waarin er geen verdachten in beeld waren.

Aantal door de politie opgeloste overvallen

In Utrecht werd in drie van de vijftien overvalzaken een dossier aangeleverd aan het Openbaar Ministerie. Dit betekent een oplossingspercentage van 20%.

In totaal zijn er in twee van de drie opgeloste zaken bekentenissen afgelegd door de verdachten. In totaal zijn er vier bekentenissen afgelegd, drie in de ene zaak en één in de andere. Bij die eerste zaak bekende één van de drie verdachten alleen heling te hebben gepleegd en niet deel te hebben genomen aan de overval. In een zaak ontbrak een deel van het dossier waardoor het onduidelijk was of er een bekentenis was afgelegd door de verdachte.

Bij de oplossing van deze drie zaken speelden achtereenvolgens DNA-sporen, getuigen verklaringen en telefoontaps een sleutelrol. Bij de drie overige zaken waar wel verdachten gehoord werden, maar dit niet leidde tot oplossing van de zaak, kon de politie vaak maar gedeeltelijke betrokkenheid van de verdachte(n) bewijzen. Zo werden in twee van de drie zaken wel verdachten aangehouden voor heling, maar kon het plegen van een overval niet bewezen worden. In één geval werd de verdachte met rust gelaten omdat deze ernstig ziek bleek. Opvallend is dat bij de lokalisatie van verdachten (DNA)sporen en het gebruik van gestolen mobiele telefoons een belangrijke rol spelen. Buurtonderzoeken, fotoconfrontaties, speurhonden en andere opsporingstechnieken leverden in geen van de onderzochte zaken essentieel bewijs op.

In totaal werden er 22 getuigen gehoord door de politie, dit varieerde van nul tot en met zeven getuigen per woningoverval. Gemiddeld betekent dit dus 1,46 getuigenverhoor per zaak.

4.7 Utrecht: indirecte en zachte prestatie-indicatoren

Evaluatie ingezette overvallen aanpak

Omdat er in Utrecht veel overvallen plaatsvinden valt er achteraf niet meer per zaak vast te stellen of deze juist geclassificeerd werd. De politie zelf evalueert hun aanpak van overvallen ook niet achteraf. Het is daarom lastig vast te stellen of er bij de woningovervallen in 2009 een juiste inschatting heeft plaatsgevonden volgens de politie.

De geïnterviewden geven aan in het algemeen wel tevreden te zijn over de manier waarop overvallen worden aangepakt in Utrecht (Geïnterviewden 6, 2, 17). Informeel wordt er nog wel nagepraat over de aanpak van bepaalde overvallen, maar dit gebeurt meer incidenteel. Er wordt wel aangegeven dat er soms via de Criminele Inlichtingen Eenheid ineens informatie kan vrijkomen waardoor er in een bestaand onderzoek een omslag plaatsvindt (Geïnterviewde 17, 2010). Hieruit kan geconcludeerd worden dat dit dus volgt uit het vrijkomen van nieuwe informatie in plaats van dat dit volgt uit de evaluatie van de bestaande aanpak van een overval.

Rechercheurs en overvalcoördinatoren over de uitvoering overvallenbestrijding in hun stad

Uit de interviews komt naar voren dat door de grote hoeveelheid overvallen die er in de regio Utrecht soms voorkomen er een capaciteitsprobleem kan ontstaan en rechercheurs alleen maar bezig zijn met de drukte op dat moment. Een van de rechercheurs gaf als voorbeeld dat hij wel eens twee ontvoeringszaken en een overval gelijktijdig in behandeling had en dat dit het oplossingspercentage naar zijn mening niet ten goede komt (Geïnterviewde 9, 2010). Rechercheurs geven aan regelmatig onvoldoende toe te komen aan het doen van gericht onderzoek omdat ze met meerdere zaken tegelijk bezig zijn (Geïnterviewde 17 en 9). Het management op de verschillende districten maakt de inschatting over de capaciteitsverdeling en het kan dan ook per district verschillen hoe er met overvallen wordt omgegaan. Het kan daardoor voorkomen dat er een tijdsafbakening aan een overvallenonderzoek wordt gekoppeld en het onderzoek later, wanneer er nieuwe aanwijzingen komen, weer een doorstart moet maken. De overvalcoördinator probeert in zo'n geval advies te geven aan de districten om het onderzoek zo gericht mogelijk te laten verlopen.

Het is in Utrecht de bedoeling dat de recherche naar alle overvallen toe gaat, toch komt het voor dat deze hierin geremd worden omdat de districtsleiding een inschatting maakt dat dit niet bij alle overvallen nodig is (Geïnterviewde 17, 2010). Hieruit zou geconcludeerd kunnen worden dat de beslissingen over capaciteitsverdeling, het uittrekken van extra tijd voor een onderzoek en het inschakelen van hulp niet altijd vanuit de deskundigheid op het gebied van overvallen aanpak worden genomen.

Expertise binnen het politieteam

Wanneer er gevraagd wordt naar de gespecialiseerdheid van het personeel ontstaat er een wisselend beeld. Verschillende geïnterviewden geven aan dat het personeel binnen het Team Grootschalige Opsporing zeer gespecialiseerd is en dat er ook bij de recherche voldoende opgeleid personeel aanwezig is. Op de hoeveelheid personeel bij de recherche is echter wel kritiek, met name omdat men soms gedwongen is aan meerdere zaken gelijktijdig te werken. Op de expertise en het optreden van de noodhulp en het onderdeel 'veel voorkomende criminaliteit' is echter wel kritiek (Geïnterviewden 9, 17, 2010). Er zou met name bij het onderdeel veel voorkomende criminaliteit veel gewerkt worden met onervaren politie studenten en bij de noodhulp is de kennis van overvallen niet altijd even actueel. Ook wordt aangegeven dat er veel verschil zit in de kwaliteit van de overvallenbestrijding per politieregio en plaats waar slachtoffers wonen (Geïnterviewde 9, 2010).

Effectiviteit van het verhoor

Wanneer gevraagd wordt naar het beperkte aantal verhoren wat een bekentenis heeft opgeleverd, worden er verschillende meningen weergegeven door de geïnterviewden.

Evenals de rechercheurs in Groningen hebben de rechercheurs in Utrecht de indruk dat verdachten beter geïnformeerd zijn en sneller een advocaat inschakelen dan enkele jaren geleden het geval was (Geïnterviewden 6,2,17). Daarnaast wordt aangegeven dat overvallers vaak ervaren criminelen zijn die niet snel meer onder de indruk zijn in een verhoor. De daders realiseren zich goed dat ze er niet beter op worden door een overval te bekennen, omdat dit hen geen strafvermindering oplevert (Geïnterviewden 17, 2010).

Om het verhoor effectiever te maken heeft de politie Utrecht een vernieuwd verhoormodel ingevoerd, voor het gebruik hiervan wordt een cursus gegeven aan de rechercheurs:

“Voorbereiding en Uitvoering Gecompliceerde verhoren”(Geïnterviewden 9, 2010). Dit model bestaat uit een persoonsgericht en een zaakgericht verhoor. In het eerste verhoor wordt getracht een band op te bouwen met de verdachte door een gesprek met hem aan te gaan en de druk bij hem weg te nemen zodat hij in een verklaringsbereide toestand komt. Vervolgens wordt in het zaakgerichte verhoor de bewijzen die er tegen de verdachte zijn naar voren gebracht waardoor de interne druk van de verdachte toeneemt om te bekennen. Een voorwaarde bij deze manier van verhoren is dat er wel een verdachte moet zijn die wil praten en dat er ook voldoende bewijs tegen de verdachte is om in te kunnen zetten tijdens het verhoor. Er wordt aangegeven dat met name dit eerste een probleem is bij de ervaren overvallers (Geïnterviewde 9,2010).

Er moet hierbij vermeld worden dat een verhoor zonder bekentenis als uitkomst ook nog steeds als zeer effectief beschouwd worden wanneer het wel lukt om een verdachte ‘in te sluiten’. Hier wordt mee bedoeld dat een verdachte zo verhoord wordt dat hij aangeeft dat hij de enige gebruiker is van een bepaald item zoals een telefoon of voertuig dat gebruikt is tijdens de overval.

Verbeterpunten opsporingstechniek

In de interviews bij de recherche in Utrecht wordt aangegeven dat er nog verbeteringen kunnen plaatsvinden op het gebied van ‘kennen en gekend worden” (Geïnterviewde 6, 17). Hierbij wordt aangegeven dat vooral de basis politiezorg, zoals de agenten in de wijk, meer binding met de wijk zouden moeten ontwikkelen. Hiervoor zouden zij langer op dezelfde plek moeten zitten en het gebied beter moeten leren kennen (Geïnterviewde 6, 2010). Daarbij zouden deze agenten, naar mening van de rechercheurs, minder gestoord moeten worden door wisselende prioriteiten vanuit het management en verschillende zaken waarmee ze tegelijk bezig moeten zijn. Uit de interviews komt ook het idee naar voren om een dader top-X samen te stellen om de potentiële groep overvallers beter in beeld te krijgen. Dit omdat de recidive bij overvallen volgens de geïnterviewde heel groot is en er daar dus beter op gerechercheerd zou kunnen worden (Geïnterviewde 17, 2010).

Daarnaast wordt aangegeven dat de overvallen aanpak grootschaliger zou moeten, waarbij er meer samengewerkt wordt tussen de verschillende districten. Dit omdat overvallers zich niet aan districtelijke grenzen houden en de politie dat daarom ook niet zou moeten doen.

Tot slot wordt ook de organisatie van de overvallenbestrijding in de vorm van een vast overvallenteam genoemd (Geïnterviewden 2, 17,2 2010). Hiermee zou een groter groep daders beter in beeld gehouden kunnen worden door de politie en zou er ook diepgaander onderzoek per zaak gedaan kunnen worden. Dit zou dan moeten resulteren in een hoger oplossingspercentage op gebied van overvallen.

Medewerkers Slachtofferhulp over omgang politie met slachtoffers en Slachtofferhulp

Uit de interviews met de medewerkers van Slachtofferhulp Utrecht ontstaat een eenduidig beeld over het optreden van de politie naar slachtoffers van overvallen toe. De medewerkers hebben allen de indruk dat de politie wanneer er daadwerkelijk een overval heeft plaatsgevonden de zaak heel serieus oppakt (Geïnterviewden 16, 1, 2, 11, 2010). De politie is in zo'n geval snel aanwezig, vriendelijk naar de slachtoffers en in veel gevallen kan er meteen aangifte gedaan worden. Wanneer een overval echter in de avond uren plaatsvindt of het een poging tot overval betreft moet er door de slachtoffers, een afspraak gemaakt worden om later aangifte te doen (Geïnterviewden 16, 1, 2010).

Door de medewerkers van Slachtofferhulp worden echter ook enkele voorbeelden gegeven van politie optreden waar ze minder over te spreken waren. In één geval gaat het om een poging tot overval waarbij de politie beloofde om langs te komen bij het slachtoffer, maar dit is nooit gebeurd. Het slachtoffer voelde zich hierdoor totaal niet serieus genomen (Geïnterviewde 1, 2010). Een ander geval betrof een woningoverval die s' ochtends plaatsvond en waarbij de slachtoffers, een moeder en twee kinderen, pas rond vijf uur 's avonds gehoord konden worden door de politie. In de tussentijd werden zij gescheiden van elkaar op het politie bureau gehouden en werd Slachtofferhulp pas in de middag ingeschakeld (Geïnterviewde 4, 2010). De medewerkster van Slachtofferhulp vraagt zich hierbij af of de politie in dit geval het doel niet voorbij geschoten is.

Gelijktijdig wordt aangegeven dat de verwachtingen van slachtoffers ook vaak te hooggespannen zijn en de politie die dus niet kan waarmaken (Geïnterviewde 11, 2010).

Drie van de vier geïnterviewden van Slachtofferhulp geven aan dat de informatievoorziening door de politie naar slachtoffers toe gedurende onderzoeken beter zou kunnen (Geïnterviewden 16, 1, 4, 2010). Slachtoffers hebben de indruk dat er niets gebeurd wanneer zij niets te horen krijgen van de politie (Geïnterviewde 16, 2010). Er wordt aangegeven dat slachtoffers ook behoefte hebben aan informatie over hun zaak, ook wanneer er niets te melden valt (Geïnterviewde 4, 2010). De indruk van de geïnterviewden is dat het sterk per rechercheur verschilt in welke mate de slachtoffers gedurende het onderzoek geïnformeerd worden. Een van de medewerksters geeft aan dat er bij ernstige zaken in Utrecht soms een familierechercheur wordt ingezet. Dit is een rechercheur die buiten het onderzoek staat maar contactpersoon is vanuit de politie naar de slachtoffers toe (Geïnterviewde 4, 2010). Deze zorgt dat de informatie naar slachtoffers toe goed verloopt en houdt hen op de hoogte van de stand van zaken. De geïnterviewde is tevreden over de inzet van familierechercheurs en zou graag zien dat deze rechercheurs vaker bij overvallen worden ingezet.

Door de politie Utrecht wordt aangegeven dat het gebruik van de familierechercheur in Utrecht ontstaan is en inmiddels landelijk wordt ingezet. Dit is echter vooral het geval bij grote onderzoeken inzake moord en doodslag en dus niet automatisch bij woningovervallen.

De samenwerking tussen Slachtofferhulp en de politie in Utrecht verloopt in het algemeen goed (Geïnterviewden 16, 7, 4, 2010). Slachtofferhulp zit in het gebouw van de politie gevestigd en de geïnterviewden geven aan dat men bij elkaar kan binnenlopen en er informatie uitgewisseld wordt (Geïnterviewden 16, 7, 2010).

Wel is er kritiek op het computersysteem van de politie (BVH), dat “niet voldoende” slachtoffers van woningovervallen doorgeeft aan Slachtofferhulp (Geïnterviewden 4, 16, 2010). Omdat het systeem niet meer automatisch checkt of Slachtofferhulp is ingeschakeld is hangt het van de politie af om in te schatten of slachtoffers hulp nodig hebben (Geïnterviewde 4, 2010). De geïnterviewden geven aan dat dit wellicht lastig is wanneer slachtoffers in eerste instantie redelijk onaangedaan kunnen overkomen na een overval. Daarnaast wordt vermoed dat de politie in veel gevallen meer bezig is met het onderzoek dan het inschakelen van Slachtofferhulp en dat er daarom minder zaken door komen (Geïnterviewde 4, 2010). Het verschilt per district in Utrecht of er sprake is van vaste contactpersonen vanuit de politie naar Slachtofferhulp toe. Uit de interviews bij de politie in Utrecht bleek dit door dat men niet kon benoemen wie de contactpersonen van Slachtofferhulp Utrecht op dit moment zijn.

4.8 Utrecht: directe en zachte prestatie-indicatoren

Rechercheurs en overvalcoördinatoren over effectiviteit van en verbeterpunten in de overvallenbestrijding

Wanneer gevraagd wordt naar de output van het politie optreden wordt er door de geïnterviewden nog wel mogelijkheden gezien om het aantal opgeloste zaken te vergroten. Eerst wordt er hierbij gekeken naar factoren die van invloed zijn op het oplossingspercentage. De geïnterviewden geven aan dat zij de indruk hebben dat het oplossingspercentage met name beïnvloed wordt door de manier van registreren van criminaliteit, het inschakelen van (externe) deskundigen en de diepgang in het onderzoek (Geïnterviewden 17,19, 2010). Opvallend daarbij is dat één van de geïnterviewden aangeeft dat het oplossingspercentage bij de divisie zware criminaliteit standaard aanzienlijk hoger, op zo’n 85% procent ligt, naar zijn mening omdat zij, in tegenstelling tot de districten, niet met meerdere zaken tegelijk bezig hoeven te zijn (Geïnterviewde 2, 2010). Verder wordt aangegeven dat het oplossingspercentage eerder beïnvloed wordt door de expertise dan door de omvang van het politiepersoneel (Geïnterviewde 19, 2010).

Hoewel de geïnterviewden in het algemeen tevreden zijn met de manier van werken binnen hun team in Utrecht hebben zij nog wel ideeën over hoe het percentage opgeloste zaken verbeterd zou kunnen worden.

Zoals eerder genoemd hebben de rechercheurs in Utrecht met name het idee dat het kennen van de (potentiële) overvallers door de agenten op straat en de basis politiezorg erg belangrijk is bij het oplossen van zaken (Geïnterviewden 6,9,17, 2010). Daarnaast wordt aangegeven dat er met vaste teams gewerkt moet worden om sneller links te kunnen leggen tussen verschillende zaken en verdachten (Geïnterviewden 2,9, 2010). Dit met name ook omdat zich in Utrecht een groot aantal overvallen per jaar voordoen en er veel sprake is van recidive. Er wordt aangegeven dat op dit moment vooral de overvalcoördinator een grote kennis en overzicht heeft van verschillende zaken en daders in Utrecht en dat het waardevol is om zijn hulp te hebben. Het nadeel hiervan is echter dat de overvalcoördinator op het moment de enige in deze functie is en hij dus erg druk is en er bij eventuele afwezigheid van de coördinator een probleem ontstaat (Geïnterviewde 9, 2010). Door het instellen van een overvallenteam zou er meer continuïteit in de overvallenbestrijding zitten en zouden er sneller links gelegd kunnen worden tussen verschillende zaken, aldus de geïnterviewde.

Medewerkers Slachtofferhulp de effectiviteit van en verbeterpunten in de overvallenbestrijding naar slachtoffers toe

Uit de interviews met Slachtofferhulp komt naar voren dat het voor de slachtoffers van overvallen erg belangrijk is of een overval wel of niet opgelost wordt (Geïnterviewden 16,1,4, 2010). Het vergemakkelijkt de verwerking van het trauma en vermindert de angst voor herhaling en het tegenkomen van de daders (Geïnterviewden 4,11, 2010). Daarnaast maakt het voor het vertrouwen in de politie uit als slachtoffers serieus genomen worden, zelfs wanneer de straf van de daders na een rechtszaak uiteindelijk tegenvalt (Geïnterviewde 16, 2010).

De geïnterviewden geven aan wisselende ervaringen te hebben met informatie over het oplossen van een overval die door de politie aan de slachtoffers verstrekt wordt (Geïnterviewde 16,4, 2010). Het hangt af van met welke rechercheur men te maken heeft voor de mate waarin de politie contact houdt met slachtoffers van woningovervallen.

Vanuit Slachtofferhulp regio Utrecht wordt de suggestie gedaan om slachtoffers van woningovervallen automatisch door te verwijzen naar Slachtofferhulp omdat het hier een ingrijpend misdrijf betreft (Geïnterviewde 4, 2010). Hiermee zou voorkomen moeten worden dat Slachtofferhulp door het BVH systeem van de politie minder slachtoffers doorverwezen krijgt dan eerder het geval was. Ook het achterlaten van een folder van Slachtofferhulp bij mensen waar een woningoverval heeft plaatsgevonden zou moeten helpen om meer hulp te bieden. Dit omdat slachtoffers vaak pas later realiseren dat ze hulp willen hebben. Daarnaast zou de informatievoorziening vanuit de politie naar slachtoffers toe tijdens een onderzoek moeten verbeteren (Geïnterviewden 16,1,4,11, 2010). De inzet van familierechercheurs zou hierbij kunnen helpen (Geïnterviewde 4, 2010).

4.9 Conclusie

Samenvattend kan gezegd worden dat de politie in Groningen de aanpak van woningovervallen georganiseerd heeft in de vorm van een vast overvallenteam dat flexibel inzetbaar is en door hun specialisatie op dit gebied politiemensen uit de verschillende districten op kan leiden. Zij proberen zo de overvallen aanpak naar een hoger niveau te tillen. Groningen hanteert geen specifiek overvallenscreeningsmodel en de reactiesnelheid in 2009 bij woningovervallen in de stad ligt op elf minuten. Groningen scoort door de gespecialiseerde aanpak goed op de indirecte harde prestatie-indicator, al wordt dit weer negatief beïnvloed door de reactiesnelheid en het ontbreken van een screeningsmodel voor overvallen.

Alle woningovervallen aangiften werden opgenomen door 'blauw' personeel, in de meeste gevallen door een hoofdagent. Bij geen enkele van de zes aangiften was al een identiteit van de verdachte al bekend. In de helft van het aantal zaken heeft de politie desondanks verdachten verhoord, maar slechts in een zaak leverde dit ook een aanhouding op. De verdachte legde hierbij een bekentenis af en deze zaak werd opgelost, wat resulteerde in een oplossingspercentage van zeventien procent voor Groningen. Het beeld bij de directe harde prestatie-indicator is dus wisselend; Groningen scoort redelijk goed op de opnames van aangiften door het blauwe personeel, het verhoren van verdachten, maar het oplossingspercentage lijkt, in verhouding tot het algemeen landelijk cijfer voor overvallen in 2009 laag. Mogelijk kan dit verklaard worden door het geringe aantal van zes woningovervallen die onderzocht werden.

De geïnterviewden van de politie zijn over het algemeen tevreden over de overvallenaanpak in hun stad en denken dat de overvallenaanpak juist wordt ingeschat. Wel zou een verhoorcursus voor meerdere rechercheurs de aanpak kunnen verbeteren evenals een investering in meer burgerparticipatie.

De medewerkers van Slachtofferhulp Groningen zijn ook overwegend positief over de overvallenaanpak van de politie al mag er meer aandacht besteed worden aan het informeren van slachtoffers gedurende een onderzoek. Ook op de directe en indirecte zachte prestatie-indicatoren lijkt Groningen goed te scoren, gezien de algehele tevredenheid van de geïnterviewden bij de recherche. De interviews met Slachtofferhulp betreffende de informatievoorziening leveren echter ook wat kritiek op.

De Utrechtse strategie van overvallenbestrijding is meer verdeeld. Elk district lost in principe zijn eigen overvallen op waarbij hulp ingeroepen kan worden van de overvalcoördinator. In Utrecht is wel een specifiek overvallenscreeningsmodel aanwezig en de gemiddelde reactiesnelheid lag op vier minuten. Utrecht scoort goed op de indirecte harde prestatie-indicator wat betreft het overvallenscreeningsmodel en de reactiesnelheid, het ontbreken van een specialistisch overvallenteam vormt echter een minpunt.

De aangiftes in Utrecht werden allen opgenomen door blauw personeel, hier echter in de meerderheid door een brigadier. In zes van de vijftien zaken werden verdachten verhoord, en zeven verdachten werden aangehouden. Het oplossingspercentage in Utrecht lag op 20 procent. Utrecht scoort redelijk goed op directe harde prestatie-indicator door de opname van de aangiftes door blauw personeel, maar minder goed door het aantal aangehouden verdachten en het percentage opgeloste woningovervallen.

Ook in Utrecht zijn de geïnterviewden over het algemeen tevreden met de overvallenaanpak, al is er kritiek op de onderdelen noodhulp en veelvoorkomende criminaliteit. Verbetering zou volgens de geïnterviewden kunnen optreden door een grootschaliger aanpak tussen de verschillende districten, het vergroten van de kennis over verdachten en de opzet van een overvallenteam.

De geïnterviewden van Slachtofferhulp geven aan redelijk tevreden te zijn over de overvallenaanpak van de politie naar slachtoffers toe, al zou ook hier de informatievoorziening beter kunnen. De inzet van meer familierechercheurs wordt hierbij als een oplossing gezien. Wat betreft die directe- en indirecte zachte prestatie-indicatoren scoort Utrecht dus wisselend; de algemene tevredenheid binnen de recherche en Slachtofferhulp vormen een positieve invloed terwijl de kritiek op de onderdelen noodhulp, veelvoorkomende criminaliteit en de informatievoorziening zorgen voor een mindere goede prestatie.

Hieronder volgt tabel 2 met een schematische beschrijving van de strategie om overvallen aan te pakken in beide steden.

Tabel 2: Een beschrijving van de strategieën van Groningen en Utrecht op basis van de prestatie-indicatoren

		<i>Groningen</i>	<i>Utrecht</i>	<i>Beschouwing</i>
<i>Indirecte-harde prestatie-indicatoren</i>	De meldkamer	Meldkamer heeft een gedetailleerd protocol, reactie snelheid 2009 op elf minuten	Meldkamer heeft een globaal protocol, reactiesnelheid 2009 op vier minuten	Het protocol van de politie Groningen ten aanzien van een overvallen melding is gedetailleerder dan in Utrecht. Maar Groningen heeft wel een aanzienlijk langere reactiesnelheid bij een overvallen melding. Hierbij moet het geringe aantal van 21 onderzochte zaken echter wel in acht worden genomen. Het verschil in reactiesnelheid is hierdoor niet significant te noemen. Beide steden scoren dus wisselend binnen deze prestatie-indicator.
	Screeningsmodel en beleid	Geen overvallen screeningsmodel aanwezig. Aanpak via een vast overvallenteam met trainingssysteem: vijf rechercheurs uit de districten gaan zes weken in lering bij het overvallenteam om zo overvallen kennis te verspreiden.	Specifiek overvallen screeningsmodel aanwezig. Geen overvallenteam, onderzoek door de districten zelf. overvalcoördinator bezoekt alle overvallocaties om hulp te bieden	In Utrecht wordt er gescreend op soorten overvallen en een daarbij passende aanpak, maar specialistische kennis in de vorm van een vast overvallenteam ontbreekt. In Groningen is geen overvallenscreeningsmodel maar wel een vast team aanwezig. Een screeningsmodel is hier mogelijk ook minder noodzakelijk gezien het geringe aantal overvallen in verhouding tot Utrecht, maar dit is niet onderzocht. Utrecht scoort hierbij dus goed op het screeningsmodel terwijl dit in Groningen minder is.
	Ingezette uren aanwezigheid specialistisch team	Uren worden niet bijgehouden. Specialistisch overvallenteam aanwezig	Uren worden niet bijgehouden. Geen specialistisch team aanwezig, wel overvalcoördinator die helpt.	In Groningen is een specialistisch team aanwezig dat zich alleen bezighoudt met overvallen en straatroven, in Utrecht is dit niet het geval. Hier ligt de diepgaande kennis rondom overvallen vooral bij de aanwezige overvalcoördinator. Beide steden scoren slecht op het bijhouden van de ingezette uren. In Groningen wordt beter gescoord op deze prestatie-indicator door

				de aanwezigheid van het specialistische team, dat in Utrecht niet aanwezig is.
<i>Directe- harde prestatie- indicatoren</i>	Mate van gespecialiseerd heidverbalisant+ identificatie verdachte mogelijk bij aangifte	2009: Aangiftes werden snel opgenomen, altijd door 'blauw' personeel. In de meeste gevallen door een hoofdagent. Geen enkele verdachte kon al bij de aangifte worden geïdentificeerd.	2009: Aangiftes werden snel opgenomen, altijd door blauw personeel, in de meeste gevallen door een brigadier. Geen identificatie van verdachten bij de aangifte.	In beide steden geen verschil wat betreft de snelheid waarmee aangiftes werden opgenomen. Ook geen verschil in de identificatie van verdachten bij de aangiftes. In beide gevallen werden aangiftes opgenomen door 'blauw' personeel, in Utrecht gemiddeld door een hogere rang dan Groningen.
	Aantal gelokaliseerde en verhoorde verdachte(n)	2009: in de helft van het aantal woningovervallen werd tenminste één verdachte verhoord. In één geval leverde dit ook een bekentenis op. In de overige zaken kon geen verdachte gelokaliseerd worden.	2009: bij 40% van de woningovervallen werd ten minste één verdachte verhoord. In twee zaken leverde de verhoren ook een bekentenis op. In de overige negen zaken kon geen verdachte gelokaliseerd worden.	In Groningen werden in verhouding iets meer verdachten gelokaliseerd en verhoord dan in Utrecht. Het percentage zaken waarbij de verhoren ook tot een bekentenis leidden was in beide steden gelijk. Op deze prestatie-indicatoren zijn er dus weinig verschillen in score zichtbaar.
	Aantal door de politie opgeloste overvallen	Een oplossingspercentage van 16% in 2009	Een oplossingspercentage van 20% in 2009	Het oplossingspercentage in Utrecht ligt wat hoger dan in Groningen. Hierbij moet echter wel opgemerkt worden dat er in totaal slechts 21 overvallen onderzocht zijn en dat het hier dus geen significant verschillende score op deze prestatie-indicator betreft.
<i>Indirecte- zachte prestatie- indicatoren</i>	Evaluatie ingezette overvallen aanpak	Er vindt geen officiële evaluatie van de aanpak plaats bij de politie. De geïnterviewden zijn tevreden over de ingezette aanpak van	Er vindt geen officiële evaluatie van de aanpak plaats bij de politie. De geïnterviewden zijn in het algemeen tevreden over de aanpak van	Zowel in Groningen als in Utrecht vindt geen evaluatie plaats en zijn de geïnterviewden tevreden over de manier van overvallen aanpakken. Beide steden scoren dus ongeveer gelijk op dit punt van de prestatie-

		overvallen.	overvallen.	indicator.
	Rechercheurs + Overvalcoördinator: organisatie en uitvoering overvallenbestrijding	De Geïnterviewden zijn tevreden over: -de grootte en manier van werken -de persoonlijke aanpak en - korte lijnen naar de overvalcoördinator. - het systeem waarbij districtsrechercheurs in lering gaan. Minder tevreden zijn ze over - de capaciteit in de donkere maanden - kwaliteit bij de uniformdienst	De geïnterviewden zijn tevreden over: -De kwaliteit van de recherche en het Team Grootschalige Opsporing. - De overvalcoördinator Minder tevreden zijn ze over: - De werkdruk bij de recherche - Dat de recherche niet bij alle overvallen betrokken wordt - het optreden van de noodhulp en het onderdeel veel voorkomende criminaliteit.	In Groningen zijn de geïnterviewden vooral tevreden met de organisatie van de overvallenbestrijding en de grootte van het overvallenteam. In Utrecht is men vooral tevreden over de kwaliteit van het personeel. Terwijl er minder tevredenheid is over de organisatie van de noodhulp en veel voorkomende criminaliteit en de manier waarop de recherche in sommige gevallen bij overvallen betrokken wordt. Daarnaast speelt kritiek op de werkdruk het hele jaar door een rol. In Groningen is er kritiek op de werkdruk in de donkere maanden en de kwaliteit bij de uniformdienst. In beide steden dus een wisselend beeld wat betreft de mening van de rechercheurs en overvalcoördinatoren.
	Medewerkers Slachtofferhulp over de omgang van politie met slachtoffers en Slachtofferhulp	slachtoffers van overvallen worden serieus genomen, vooral door de wijkpolitie De informatie voorziening naar slachtoffers toe verschilt per politiemedewerker en kan beter. De samenwerking met de politie verloopt goed en via een vaste contactpersoon voor Slachtofferzorg. BVH werkt niet goed, maar hierover is een regeling getroffen met de politie.	slachtoffers van overvallen worden serieus genomen wanneer er echt wat aan de hand is, bij een poging is dit minder het geval De informatievoorziening naar slachtoffers kan beter. De inzet van familierechercheurs helpt hierbij. Contact met de politie verloopt goed, al werkt BVH niet optimaal en verschilt het per district of er vaste	In beide steden verloopt het contact tussen Slachtofferhulp en de politie goed, ondanks dat er kritiek is op BVH en de informatievoorziening naar slachtoffers toe. In Groningen is er een regeling met de politie getroffen met betrekking op BVH, in Utrecht is dit niet het geval. Ook is er in Groningen een vaste contactpersoon bij de politie voor Slachtofferhulp, in Utrecht is dit niet het geval. In Utrecht worden er wel familierechercheurs ingezet bij ernstige zaken terwijl de politie Groningen hier geen gebruik van maakt. Groninge scoort hierdoor goed op

			contactpersonen zijn.	de samenwerking tussen Slachtofferhulp en de politie, maar minder op de informatievoorziening naar slachtoffers. Dit laatste is in Utrecht ook het geval, ondanks de inzet van familierechercheurs.
<i>Directe- zachte prestatie- indicatoren</i>	Rechercheurs+ overvalcoördinator: effectiviteit van en verbeterpunten in de overvallenbestrijding	-Geïnterviewden zijn tevreden over het oplossingspercentage, al is deze dalend. - Oplossingspercentage kan verbeterd worden via burgerparticipatie en verhoging van de bewustwording bij burgers - Opsporing via telefoontaps, camerabeelden, wijk en jeugdagenten worden als meest effectief gezien.	- Geïnterviewden zien het inschakelen van deskundigen, het zorgen voor diepgang in het onderzoek en het werken met een vast team als middelen worden gezien om het oplossingspercentage te verbeteren. - Opsporing met behulp van het kennen en gekend worden en de inzet van de overvalcoördinator worden als effectieve methoden gezien in de overvallenbestrijding.	In Groningen is men tevreden over de effectiviteit, al kan deze nog verhoogd worden door burgerparticipatie en het informeren van burgers. Telefoontaps, camerabeelden en de info van wijkagenten worden als meest effectieve opsporingsmethoden gezien. In Utrecht wordt de nadruk meer gelegd op de eigen manier van handelen om het oplossingspercentage te kunnen verbeteren. De inzet van een overvallenteam en deskundigen worden hierbij genoemd. De inzet van de overvalcoördinator en kennis van de daderpopulatie worden als meest effectieve opsporingsmethoden gezien. Beide stede scoren dus goed wat betreft de tevredenheid van de geïnterviewde rechercheurs. Er is echter een verschillend beeld zichtbaar in de manier waarop de effectiviteit van de overvallenbestrijding kan worden verbeterd.

	Medewerkers Slachtofferhulp over de effectiviteit van en verbeterpunten in de overvallenbestrijding naar slachtoffers toe	Het oplossen van een overval heeft een grote invloed op de verwerking van een overval door slachtoffers Er zou meer aandacht besteed mogen worden aan (het maken van afspraken over) de informatie voorziening naar slachtoffers. Burgers zouden beter voorgelicht mogen worden over woningovervallen.	Het oplossen van een overval heeft veel invloed op slachtoffers. Het kan de angst voor herhaling verminderen. Er zou meer aandacht besteed mogen worden aan de informatie voorziening naar slachtoffers toe, familierechercheurs zouden hierbij een rol mogen spelen. Ook het achterlaten van de Slachtofferhulp folder en het automatisch doorverwijzen van slachtoffers bij ernstige misdrijven zou de overvallenbestrijding kunnen verbeteren.	Slachtofferhulp in beide steden geeft aan dat er meer aandacht voor de informatievoorziening naar slachtoffers toe mag komen. In Groningen wordt hierbij ook de nadruk gelegd op de voorlichting aan burgers, in Utrecht op de inzet van familierechercheurs. Daarnaast wordt in Utrecht het automatisch doorverwijzen van slachtoffers genoemd en het achterlaten van de folder van Slachtofferhulp. Beide steden scoren dus minder goed wat betreft de informatie voorziening naar slachtoffers toe. Er worden echter verschillende manieren gegeven om dit te verbeteren.
--	---	---	---	---

5. Is er verschil in effectiviteit tussen de in de twee steden gehanteerde aanpak en hoe zou dit kunnen worden verklaard?

In dit hoofdstuk wordt de overvallen aanpak van de politie Groningen en Utrecht met elkaar vergeleken aan de hand van de verschillende prestatie-indicatoren uit hoofdstuk twee. Hierbij wordt getracht een verklaring te geven voor de verschillen tussen de beide steden aan de hand van de informatie uit de interviews.

5.1 Indirecte en harde prestatie-indicatoren

Reactiesnelheid van de meldkamer

In Groningen krijgt een overvallenmelding standaard prioriteit één en is er een gedetailleerd protocol voor de meldkamer aanwezig in geval van een overvallenmelding. De gemiddelde reactiesnelheid in 2009 voor woningovervallen in de stad bedroeg elf minuten.

Ook in Utrecht krijgt een woning overval standaard prioriteit één en is er een overvallen protocol voor de meldkamer aanwezig, al is deze wat globaler dan die in Groningen. De gemiddelde reactiesnelheid in Utrecht over 2009 bedroeg vier minuten.

Dit betekent er door de politie in Utrecht gemiddeld zeven minuten sneller wordt gereageerd op een overvallen melding dan in Groningen. Een verklaring voor dit grote verschil ligt mogelijk in het feit dat er slechts een zeer beperkt aantal van 21 woningovervallen in totaal is onderzocht. Aangezien er in de stad Groningen in 2009 slechts zes woningovervallen plaatsvonden de waarvan twee met een zeer lange reactietijd loopt het verschil tussen de twee steden al snel op. Het verschil in reactiesnelheid kan dus niet significant genoemd worden en kan een toevaligheid betreffen.

Aanwezigheid overvallenscreeningsmodel en beleid

Zoals in de bovenstaande alinea al is vermeld gebruikt Groningen een algemeen screeningsmodel voor misdaad waarbij overvallen prioriteit één krijgen en wordt elke overval aangepakt door de politie. Voor overvallen specifiek is er geen screeningsmodel aanwezig. Ook in Utrecht wordt het landelijk model voor de screening van misdaad gebruikt waarbij elke overval aangepakt dient te worden. Daarnaast is er in Utrecht nog een specifiek screeningsmodel aanwezig om soorten overvallen te onderscheiden en hierop de aanpak van overvallen aan te passen.

In Utrecht wordt dus een specifiek screeningsmodel ingezet dan in Groningen waardoor de aanpak vanuit de politie meer is toegesneden op de individuele overval. In Groningen doen zich echter minder (woning) overvallen voor in de onderzoeksperiode waardoor een specifiek screeningsmodel wellicht ook minder noodzakelijk is dan in Utrecht. Daarnaast is er door de aanwezigheid van het vaste overvallenteam mogelijk ook een groter inzicht in het aantal zaken en dadergroepen. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat men zodanig gespecialiseerd is dat zijzelf overvallen kunnen screenen.

Aantal ingezette uren voor onderzoek en aanwezigheid specialistisch team.

In Groningen wordt het aantal uren en de hoeveelheid personeel die bij een woningoverval worden ingezet niet bijgehouden. Er is een vast overvallenteam aanwezig dat uit twaalf rechercheurs bestaat waarvan vijf rechercheurs uit de districten die in lering gaan bij het vaste team. Het team is flexibel en houdt zich uitsluitend bezig met overvallen en is hierin dus

gespecialiseerd. Hierdoor kan het per dag verschillen hoeveel personeel er op een overval gezet wordt. In de onderzoeksperiode werden er in Groningen relatief veel kleine en middelgrote onderzoeken verricht.

In Utrecht wordt eveneens het aantal uren en de hoeveelheid personeel op een overvallenzaak niet bijgehouden. Er is geen overvallenteam aanwezig maar wel een overvalcoördinator die de politie in de verschillende districten bijstaat bij een overvallenonderzoek. Ook in Utrecht werden gemiddeld meer kleine en middel- dan grote onderzoeken verricht.

De organisatie van de politieteams in beide steden verschillen dus omdat er in Groningen een vast overvallenteam is en in Utrecht niet. De grootte van de onderzoeken komen gemiddeld genomen overeen in beide steden. De ingezette hoeveelheid personeel en het aantal uren worden niet bijgehouden en kunnen dus niet worden geanalyseerd.

5.2 Directe en harde prestatie-indicatoren

Mate van gespecialiseerdheid verbalisant en identificatie verdachten mogelijk bij de aangifte

In Groningen werden alle aangiften opgenomen door blauw politiepersoneel. In vier gevallen door een hoofdagent, een keer door een inspecteur en een keer door een brigadier. In geen enkel geval kon bij de aangifte al een verdachte geïdentificeerd worden.

Ook in Utrecht kon bij geen enkele van de vijftien woningovervallen de verdachte al geïdentificeerd worden bij de aangifte. Iedere aangifte werd, net als in Groningen opgenomen door 'blauw' personeel. In één geval werd de aangifte opgenomen door een agent, vijf keer door een hoofdagent en negen maal door een brigadier.

Dit betekent dat de meerderheid van de aangiftes in Utrecht werden opgenomen door hoger opgeleid personeel dan in die in Groningen. Tussen beide steden is geen verschil in het aantal identificaties van verdachten bij de aangifte.

Aantal gelokaliseerde en verhoorde verdachte(n)

In het totaal van zes woningovervallen werden in Groningen drie verdachten verhoord uit drie verschillende overvallen. Slechts in één geval werd de verdachte ook aangehouden.

In Utrecht werden in totaal elf verdachten uit zes verschillende woningovervallen zaken gelokaliseerd en verhoord. In totaal werden er zeven verdachten aangehouden waarvan twee na een bekentenis tijdens de verhoren.

In Groningen werd dus in de helft van het aantal verdachten gelokaliseerd terwijl dit aantal in Utrecht iets lager lag. In Utrecht werden daarentegen in verhouding tot het aantal woningovervallen iets meer verdachten aangehouden dan in Groningen. Hierbij moet worden opgemerkt dat dit verschil minimaal te noemen is gezien het geringe aantal van 21 woningovervallen dat onderzocht is.

Aantal door de politie opgeloste overvallen

In Groningen werd één van de zes woningovervallen opgelost, wat resulteert in een oplossingspercentage van 17%. In dit ene geval legde de verdachte ook een bekentenis af wat mede de aanleiding was voor de oplossing van de zaak. Aanvullend hierop werd er gemiddeld 1,5 getuige per overval gehoord.

In Utrecht ligt het oplossingspercentage van de vijftien woningovervallen op 20% waarbij in twee zaken in totaal vier bekentenissen zijn afgelegd door de verdachten. Gemiddeld werd er per zaak 1,46 getuige gehoord.

Het oplossingspercentage voor woningovervallen ligt in Utrecht dus iets hoger dan in Groningen, hoewel het verschil van drie procent op 21 woningovervallen minimaal te noemen valt.

Daarnaast werden er in verhouding ongeveer evenveel bekentenissen afgelegd door de verdachten in beide steden. Ook werden er ongeveer evenveel getuigen gehoord. Er is dus weinig verschil zichtbaar tussen beide steden. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat het aantal woningovervallen dat onderzocht is te beperkt blijkt om grote verschillen tussen beide steden op dit gebied aan het licht te brengen.

5.3 Indirecte en zachte prestatie-indicatoren

Evaluatie van de ingezette overvallen aanpak per onderzoek

In Groningen vond geen evaluatie van de aanpak van woningovervallen plaats ook kunnen de geïnterviewden zich per zaak niet meer herinneren of deze juist aangepakt waren. Al zijn zij over het algemeen wel tevreden over de manier waarop en de snelheid waarmee de overvallen aanpak in Groningen verloopt. De aanpak verloopt persoonlijk en het overvallenteam wordt beschouwd als zeer betrokken bij hun werk (Geïnterviewden 5,14,15, 2011). Wel geeft een van de geïnterviewden aan dat er in de uniforme werkwijze in het beginstadium van het onderzoek wat veel gefocust wordt op de technische mogelijkheden en dat dit veel tijd in beslag neemt.

In Utrecht vindt er wel classificatie van woningovervallen plaats, en zijn de geïnterviewden daar tevreden over (Geïnterviewde 6,9,17, 2010). Door het grote aantal overvallen valt echter niet meer per zaak aan te geven of de aanpak van de politie juist geweest is.

In beide steden kan dus achteraf niet meer per zaak worden vastgesteld of de aanpak van overval juist verlopen is. Dit gezien de hoeveelheid overvallen die hebben plaatsgevonden en het ontbreken van een screenings- of evaluatiemethode. Toch is men zowel in Utrecht als in Groningen redelijk tevreden over de eigen manier van werken. Als redenen hiervoor worden de goede samenwerking binnen de recherche en gemotiveerdheid van het overvallen team in Groningen genoemd (Geïnterviewden 10, 15, 2010,2011). In Utrecht wordt de samenwerking met de overvalcoördinator en de gespecialiseerdheid binnen de recherche genoemd (Geïnterviewden 9,17,19,2010).

Rechercheurs en overvalcoördinator over de organisatie en uitvoering van de overvallenbestrijding

De geïnterviewden in Groningen zijn tevreden over de aanpak van overvallen in hun stad evenals gespecialiseerdheid van het personeel. Wel is er enige kritiek op de kwaliteit van de uniformdienst. Ook over de hoeveelheid personeel in de 'donkere maanden' zijn de geïnterviewden minder te spreken.

Er wordt daarnaast aangegeven dat de verhoortechniek nog wel zou kunnen verbeteren, mede door het volgen van een speciale verhoorcursus die enkele leden van het overvallenteam al hebben gehad. Dit wordt ook gezien als een van de middelen om mogelijk het

oplossingspercentage nog te verhogen.

Tot slot wordt door de geïnterviewden gewezen op de preventieve werking van het voorlichten van burgers en het bestrijden van de handel in softdrugs als middelen om het aantal woningovervallen te doen verminderen.

Net als in Groningen speelt er volgens de geïnterviewden in Utrecht een capaciteitsprobleem wanneer zich plotseling veel zaken voordoen. Dit doet zich in Utrecht echter niet vooral voor in de donkere maanden, maar ook in de rest van het jaar. De capaciteitsverdeling die wordt gemaakt vanuit het management kan per district verschillen waardoor zich problemen kunnen voordoen bij het oplossen van overvallen. Ook wordt niet altijd de overvalcoördinator ingeschakeld, wanneer dit mogelijk wel nodig geweest zou zijn. Over de gespecialiseerdheid van de politie op het gebied van overvallen zijn de geïnterviewden wisselend tevreden. Het Team Grootchalige Opsporing en de recherche worden als zeer gespecialiseerd gezien terwijl dit bij de noodhulp en het team veel voorkomende criminaliteit minder zou zijn.

Verder is men in Utrecht enthousiast over een speciaal ontwikkelde verhoorcursus die de techniek van de verhoorders zou verbeteren, al is men sceptisch over de houding van verdachten van tegenwoordig. Een verhoorcursus voor meer politiemensen zou daarom kunnen bijdragen aan het beter verhoren van goed geïnformeerde en ervaren verdachten. Kennen en gekend worden wordt gezien als de beste manier om overvallen te bestrijden, hierbij zou een dader top-X een uitkomst kunnen bieden. Ook zou de overvallen aanpak grootschaliger moeten en is men enthousiast over het idee van een overvallenteam als manier om het oplossingspercentage te kunnen verhogen.

In Groningen willen de geïnterviewden dus vooral meer de nadruk leggen op preventie, ook in de vorm van drugsbestrijding. Terwijl in Utrecht de nadruk volgens de geïnterviewden meer gelegd zou moeten worden op een grootschaliger aanpak tussen de districten, de opzet van een overvallenteam en het kennen en gekend worden. Dit zou verklaard kunnen worden uit het feit dat er in Groningen al een overvallenteam aanwezig is dat een groot overzicht heeft over de overvallenproblematiek in de regio. Dit terwijl in Utrecht de districten nog apart van elkaar overvallen aanpakken en er door het grotere aantal overvallen dat zich voordoet meer behoefte lijkt te zijn aan samenwerking.

In beide steden is men enthousiast over het ontvangen van een verhoorcursus.

Medewerkers Slachtofferhulp over de omgang van de politie met slachtoffers en Slachtofferhulp

De medewerkers van Slachtofferhulp in Groningen zijn tevreden over de manier waarop de politie omgaat met de slachtoffers, hoe serieus de overval genomen wordt en hoe snel slachtoffers aangifte kunnen doen. Kritischer is men over de manier waarop slachtoffers op de hoogte worden gehouden van de vorderingen of het stilstaan van het onderzoek naar hun woningoverval. De samenwerking tussen de politie Groningen en Slachtofferhulp verloopt grotendeels naar tevredenheid, mede doordat er een functionaris voor Slachtofferhulp aanwezig is en er een oplossing is gevonden voor het probleem met het BVH-systeem. Wel zijn de geïnterviewden van mening dat slachtofferzorg, om begrijpelijke redenen niet op de eerste plaats staat voor de politie en dat de politie niet altijd goed op de hoogte is van wat Slachtofferhulp allemaal kan betekenen

Ook in Utrecht zijn de geïnterviewden van mening dat woningovervallen door de politie zeer serieus worden genomen, al is dit bij een poging tot een woningoverval minder het geval. Er kan snel aangifte worden gedaan, maar het verschilt sterk per rechercheur in welke mate slachtoffers op de hoogte worden gehouden van de voortgang in hun zaak. Over inzet van familierechercheurs zijn de medewerkers van Slachtofferhulp wel enthousiast, omdat hierdoor slachtoffers beter geïnformeerd blijven. Over de samenwerking met de politie zijn de geïnterviewden ook te spreken, al speelt ook in Utrecht het probleem rondom computersysteem BVH.

Zowel in Utrecht als Groningen wordt de samenwerking tussen Slachtofferhulp en de politie als goed gekenschetst. In beide steden zijn er problemen met computersysteem BVH, wel is daar in Groningen een oplossing voor gevonden en in Utrecht (nog) niet.

In Utrecht worden familierechercheurs ingezet bij ernstige overvallen, in Groningen is men hier niet bekend mee. Dit kan verklaard worden uit het feit dat de inzet van familierechercheurs niet gestart is als landelijk gebruik, maar een uitvinding is van de politie Utrecht. De continuïteit van informatievoorziening door de politie naar slachtoffers verschilt hierdoor in beide steden per rechercheur die de zaak in behandeling heeft.

5.4 Directe en zachte prestatie-indicatoren

Rechercheurs en overval coördinator over de effectiviteit van- en verbeterpunten in de overvallenbestrijding.

In Groningen is men tevreden over het oplossingspercentage, al geven de geïnterviewden wisselende redenen aan voor het dalende oplossingspercentage in de stad sinds 2006. Wisselende dadergroepen, drugsgerelateerde overvallen en het vrijkomen van bekende overvallers worden genoemd als verklaring hiervoor. Burgerparticipatie en een preventieve aanpak worden gezien als de methodes om het oplossingspercentage te verhogen.

Ook in Utrecht is men redelijk tevreden over de manier van werken aan overvallen binnen de recherche, al zijn er wel ideeën voor verbetering.

De geïnterviewden geven aan dat het registreren van criminaliteit, het inschakelen van deskundigen en de diepgang in een onderzoek vooral van invloed zijn op de oplossingspercentages. Deze zouden verbeterd kunnen worden door het grootschaliger samenwerken, de inzet van een overvallenteam en het opstellen van een dader top-X.

Wanneer de meningen in Utrecht en Groningen vergeleken worden valt op dat de geïnterviewden in Groningen meer de nadruk leggen op het activeren en informeren van burgers als methode om het oplossingspercentage te verhogen terwijl in Utrecht de nadruk meer ligt op de eigen manier van onderzoek doen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat men in Utrecht, door het grote aantal overvallenzaken en de verspreidheid van de overvallen aanpak over de regio, een grotere mate van eigen georganiseerdheid (eerst) nodig acht. Daarentegen heeft Groningen al een georganiseerd specialistisch overvallenteam en minder overvallen en zoekt men daar effectiviteitsverbeteringen mogelijk eerder in factoren buiten de politieorganisatie. De geïnterviewden zijn in beide steden toch redelijk tevreden over de manier van werken aan woningovervallen binnen de recherche. Zoals in bovenstaande alinea's al

genoemd is wordt dit in Groningen vooral verklaard door de samenwerking en gemotiveerdheid van het team en in Utrecht door de gespecialiseerdheid en samenwerking met de overvalcoördinator.

Medewerkers Slachtofferhulp over de effectiviteit van- en verbeterpunten in de overvallenbestrijding naar slachtoffers toe.

Zowel in Utrecht als Groningen zijn de medewerkers van Slachtofferhulp van mening dat het wel of niet oplossen van woningovervallen een grote invloed heeft op slachtoffers. Naast de angst om de dader weer opnieuw tegen te komen speelt het serieus genomen worden door de politie een belangrijke rol voor slachtoffers. In beide steden wordt aangegeven dat de informatievoorziening vanuit de politie naar slachtoffers toe beter zou kunnen. In Groningen wordt hierbij de nadruk gelegd op het maken van heldere afspraken tussen de politie en slachtoffers. In Utrecht ziet men een uitbreiding van de inzet van familierechercheurs als oplossing hiervoor. Verder wordt in beide steden de bekendheid van de mogelijkheden van Slachtofferhulp bij de politie als een hindernis gezien. In Utrecht stelt men voor dat de politie informatiefolders over Slachtofferhulp achter zou kunnen laten bij de slachtoffers van woningovervallen. In Groningen wordt het informeren van burgers vooraf gezien als verbetering in de woningovervallen aanpak.

5.5 Conclusie

Samenvattend kan gezegd worden dat de reactiesnelheid van de politie Utrecht zeven minuten hoger ligt en dat het protocol van de meldkamer ten aanzien van overvallen gedetailleerder is in Utrecht dan in Groningen. In beide steden worden overvallen als een prioriteit gezien maar alleen in Utrecht is een specifiek screeningsmodel voor overvallen aanwezig.

In Utrecht vindt de overvallenbestrijding plaats in de verschillende districten waarbij men de hulp van de overvalcoördinator kan inschakelen. In Groningen is er een vast overvallenteam bestaande uit twaalf rechercheurs die gezamenlijk alle overvallen behandelen. Groningen heeft hierbij dus een gespecialiseerdere aanpak dan Utrecht. Het overvallenteam is dan ook alleen bezig met de bestrijding van overvallen terwijl de rechercheurs in Utrecht zich ook andere delicten in behandeling kunnen hebben. In beide steden worden geen gegevens bijgehouden over de hoeveelheid personeel of het aantal uren dat bij een overval ingezet wordt.

In beide steden wordt dus slecht gescoord op het bijhouden van de uren. Groningen scoort wat beter op het hebben van een specialistisch team, terwijl Utrecht niet zo'n team heeft maar het specialisme geconcentreerd is bij de overvalcoördinator. Utrecht scoort daarnaast beter op de reactiesnelheid en het hebben van een overvallenscreeningsmodel. In totaal doet Utrecht het dus op twee van de drie punten beter dan Groningen bij de indirecte harde prestatie-indicatoren. Hierbij moet echter wel worden opgemerkt dat het geringe aantal van 21 overvallen dat in onderzocht is de relevantie van de indicator 'reactiesnelheid' beperken.

De meerderheid van de aangiftes worden in Utrecht opgenomen door een hoger opgeleid politiepersoneel dan in Groningen, er is echter geen verschil in de hoeveelheid verdachten die al bij de aangifte geïdentificeerd konden worden. In Groningen werden in verhouding in iets meer zaken verdachten verhoord, maar het uiteindelijke oplossingspercentage lag lager dan in Utrecht. Het verschil tussen de beide steden bij de Directe harde prestatie-indicatoren is dus

minimaal te noemen, zeker gezien het beperkte aantal zaken dat onderzocht is.

In beide steden zijn de geïnterviewden relatief tevreden over de eigen overvallenpak, maar er worden ook verbeterpunten aangegeven. Een uitbreiding van het aantal rechercheurs die een verhoorcursus gedaan hebben wordt zowel in Utrecht als Groningen genoemd. Bij die eerste wordt daarnaast de nadruk gelegd op het kennen van verdachten en het grootschaliger opzetten van de eigen overvallenpak, terwijl bij de tweede het informeren en participeren van burgers wordt genoemd.

De medewerkers van Slachtofferhulp zijn in beide steden redelijk tevreden over de inzet van de politie, al is er ook eenduidige kritiek op de informatievoorziening naar slachtoffers toe. In Utrecht ziet men graag een uitbreiding van de inzet van familierechercheurs terwijl men in Groningen graag het aantal vaste slachtofferfunctionarissen ziet toenemen. Ook op de indirecte en directe zachte prestatie-indicatoren is dus in beide steden een wisselend beeld zichtbaar. Er wordt in beide gevallen goed gescoord op de tevredenheid van de recherche en minder op de informatievoorziening naar slachtoffers.

De verschillen in effectiviteit tussen beide steden worden hieronder schematisch weergegeven.

Tabel 3: Verschillen in de effectiviteit van de overvallenpak aan de hand van de prestatie-indicatoren

		<i>Vershil in effectiviteit</i>	<i>Beschouwing</i>
<i>Indirecte- harde prestatie- indicatoren</i>	De meldkamer	Een overval krijgt in beide steden prioriteit een.	De reactiesnelheid en gedetailleerdheid van de meldkamer protocollen verschillen in beide steden. Op de eerste scoort Utrecht beter, op de tweede Groningen. Beide steden scoren gelijk wat betreft het geven van prioriteit aan woningovervallen.
		In Groningen geldt een gedetailleerder meldkamer protocol dan in Utrecht	
		In Utrecht ligt de reactiesnelheid bij woningovervallen in de stad zeven minuten onder de reactiesnelheid in Groningen. Dit betreft echter geen significant verschil gezien het beperkte aantal van 21 zaken dat onderzocht is.	
	Screeningsmodel en beleid	In Groningen is geen specifiek overvallenscreeningsmodel aanwezig, in Utrecht wel.	De politie Utrecht scoort beter wat betreft de aanwezigheid van een overvallenscreeningsmodel. Groningen heeft niet zo'n model maar heeft ook minder overvallen.
	Ingezette uren aanwezigheid	In beide steden wordt het aantal ingezette uren niet	Er is geen verschil in de ingezette uren meetbaar in beide steden. Wel

	specialistisch team	bijgehouden. In Groningen is een vast overvallenteam aanwezig, in Utrecht niet.	een verschil in de aanwezigheid van een specialistisch team, hier scoort Groningen beter dan Utrecht.
<i>Directe- harde prestatie- indicatoren</i>	Mate van gespecialiseerdheid verbalisant+ identificatie verdachte mogelijk bij aangifte	In beide steden worden de aangiften opgenomen door 'blauw' personeel en konden geen verdachten geïdentificeerd worden op dat moment. In Utrecht werden de aangiftes gemiddeld opgenomen door een hogere rang verbalisant dan in Groningen het geval was.	In beide steden is geen verschil zichtbaar in het aantal aangiftes waarbij de verdachte al geïdentificeerd kon worden. Er is wel een verschil zichtbaar in de gemiddelde rang van de verbalisant die de aangifte opnam: deze lag in Utrecht hoger dan in Groningen. Utrecht scoort hier dus iets hoger op de mate van de gespecialiseerdheid van de verbalisant.
	Aantal gelokaliseerde en verhoorde verdachte(n)	In Groningen werden in 2009 verhoudingsgewijs iets meer verdachten van overvallen gelokaliseerd dan in Utrecht. In Utrecht werden echter in meer zaken verdachten aangehouden dan in Groningen.	Groningen scoort iets beter op het lokaliseren van verdachten terwijl Utrecht beter scoort op het verhoren en aanhouden van verdachten. De verschillen tussen beide steden zijn echter klein bij deze prestatie-indicator.
	Aantal door de politie opgeloste overvallen	Utrecht heeft een 3% hoger oplossingspercentage dan Groningen in 2009. Dit verschil is echter niet significant gezien het aantal van 21 zaken dat onderzocht is.	De politie Utrecht scoort iets beter wat betreft het aantal opgeloste woningovervallen. Dit verschil is echter erg klein op het al beperkte aantal van 21 onderzochte woningovervallen. Hoewel Utrecht dus een paar procent beter scoort op deze prestatie-indicator is er desondanks geen echt groot verschil meetbaar.
<i>Indirecte- zachte prestatie- indicatoren</i>	Evaluatie ingezette overvallenaanpak	In beide steden vindt geen evaluatie plaats van de overvallenaanpak, maar zijn de geïnterviewden desondanks tevreden over de inschatting van overvallen in hun stad.	Er is geen verschil tussen beide steden in de evaluatie van de overvallenaanpak en dus geen verschil in de score op deze prestatie-indicator.
	Rechercheurs + Overvalcoördinator over de organisatie en	Groningen en Utrecht verschillen in de manier waarop ze de organisatie en uitvoering van de	Er is geen duidelijk verschil meetbaar in de tevredenheid over de overvallenbestrijding: in beide steden is men redelijk tevreden maar

	uitvoering overvallenbestrijding	overvallenbestrijding willen verbeteren. Preventie en drugbestrijding worden in Groningen als belangrijk gezien, terwijl in Utrecht de nadruk ligt op een grootschaliger aanpak en het kennen en gekend worden. In beide steden zijn de geïnterviewden enthousiast over het volgen van een verhoorcursus.	worden ook nog verbeterpunten gezien. In Groningen ligt hierbij de nadruk op de preventieve sfeer terwijl in Utrecht meer naar de organisatorische kant van de eigen aanpak gekeken wordt. Er is dus geen duidelijk verschillende score op deze prestatie-indicator, ondanks dat beide steden een andere invulling geven aan de verbeterpunten van hun overvallen aanpak. De soorten verbeterpunten zijn echter geen meetbaar onderdeel van de prestatie-indicator.
	Medewerkers Slachtofferhulp over de omgang van politie met slachtoffers en Slachtofferhulp	Weinig verschil in beide steden wat betreft de omgang met slachtoffers. deze worden serieus genomen, en de omgang tussen politie en Slachtofferhulp verloopt goed. Wel is er in beide steden kritiek: de omgang met BVH en de informatievoorziening naar slachtoffers schiet nog te kort. Wel is er een verschil in de inzet van familierechercheurs, dit gebeurt in Groningen niet en in Utrecht wel. In Groningen is er wel weer een vast contact persoon bij de politie voor Slachtofferhulp, terwijl dit in Utrecht niet zo is.	Er is geen duidelijk verschil in de omgang met slachtoffers door de politie in beide steden. Dit zowel in positieve als negatieve zin. Er is wel een verschil in de informatievoorziening naar Slachtofferhulp toe: dit gaat in Groningen via een vast contactpersoon terwijl dit in Utrecht niet het geval is. In Utrecht wordt wel gebruik gemaakt van familierechercheurs die slachtoffers van informatie voorzien, dit is echter alleen bij ernstige misdrijven het geval. De steden scoren dus ongeveer hetzelfde bij deze prestatie-indicator ondanks dat ze een verschillende invulling geven aan het contact met slachtoffers en Slachtofferhulp. Ook hier is dus geen duidelijk verschil in effectiviteit tussen de twee steden meetbaar.
<i>Directe-zachte prestatie-indicatoren</i>	Rechercheurs + Overvalcoördinator over de effectiviteit van en verbeterpunten in de overvallenbestrijding	In beide steden zijn de geïnterviewden redelijk tevreden over de effectiviteit van de overvallenbestrijding In Groningen wordt de nadruk gelegd op het	Er is geen verschil in de tevredenheid over de effectiviteit van de overvallenbestrijding meetbaar in beide steden. Wel is er een verschil in de manier waarop de geïnterviewden de effectiviteit zouden willen verhogen. Dit verschil

	ng	activeren en informeren van burgers om de effectiviteit te verhogen, in Utrecht meer op verandering van de manier van onderzoek doen.	kan mogelijk verklaard worden door een andere mate van overvallenproblematiek in de beide steden. Het is echter onduidelijk welke stad beter scoort op deze prestatie-indicator.
	Medewerkers Slachtofferhulp over de effectiviteit van en verbeterpunten in de overvallenbestrijding naar slachtoffers toe	In beide steden geven de geïnterviewden aan dat - het oplossen van overvallen een grote invloed heeft op de slachtoffers. - Zowel slachtoffers als de politie vaak onbekend zijn met de zorg die Slachtofferhulp kan bieden. -De informatievoorziening naar slachtoffers toe beter kan Verschil zit in de manier waarop een verbetering in de overvallenbestrijding gezien wordt: In Groningen wordt de nadruk gelegd op het maken van afspraken tussen politie en slachtoffers. In Utrecht ligt de nadruk meer op de inzet van de familierechercheurs.	Er is weinig verschil meetbaar bij deze prestatie-indicator. In beide steden worden ongeveer dezelfde problemen aangegeven in het contact tussen de politie en slachtoffers van overvallen. In de manier waarop deze problemen moeten worden opgelost wordt in Groningen meer nadruk gelegd op het maken van afspraken met de slachtoffers en in Utrecht meer op het instellen van een vaste contactpersoon vanuit de politie. In totaliteit is er geen duidelijk verschil meetbaar in de score van beide steden op deze prestatie-indicator.

6. Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt een conclusie getrokken over de centrale onderzoeksvraag van dit verslag. Eerst wordt hierbij ingegaan op de huidige stand van zaken in Groningen en Utrecht wat betreft de bestrijding van woningovervallen. Aan de hand van de conclusies uit eerdere hoofdstukken wordt een conclusie getrokken over de effectiviteit van de overvallenbestrijding in beide steden. Vervolgens wordt in de aanbevelingen besproken wat Groningen en Utrecht kunnen verbeteren en hoe ze daarbij van elkaar kunnen leren.

6.1 Stand van zaken

In dit bacheloronderzoek is ingegaan op de overvallenproblematiek en de strategieën om deze te bestrijden in de steden Groningen en Utrecht. De stand van zaken in beide steden blijkt in de onderzoeksperiode zowel overeenkomsten als verschillen te vertonen.

Waar Groningen in verhouding tot de grootte van de stad een normaal aantal overvallen heeft, heeft Utrecht er relatief weinig. In Groningen zijn daders van overvallen vooral uit de eigen regio afkomstig terwijl in Utrecht ook daders uit andere steden overvallen plegen.

Overvallen in beide steden vinden vooral plaats in de donkere maanden tussen oktober en maart en in de zomermaand juli. Uit de onderzoeks dossiers van 2009 blijkt dat in Groningen woningovervallen verspreid over de weekdays voorkomen terwijl deze in Utrecht vooral op donderdag en zaterdag plaatsvinden. In beide steden is het aantal overvallen sinds 2006 toegenomen, met name in de detailhandel en particuliere sector. Dit komt overeen met de landelijke situatie. Zowel in Groningen als in Utrecht is een trend zichtbaar waarbij daders van overvallen minder professioneel te werk gaan en slecht geïnformeerd zijn over de buit. Als gevolg hiervan komt het vaker voor dat daders agressiever zijn en met een relatief kleine buit vertrekken.

In beide steden verschilt de aanpak van overvallen door de politie. In Utrecht wordt, net als in de rest van het land, in het politiedistrict waar de overval plaatsvindt het onderzoek naar de woningoverval gedaan. Uniek voor de Utrechtse methode is echter dat de overvalcoördinator bij elke overval ter plaatse probeert te gaan om de recherche aldaar probeert bij te staan met specialistische kennis die hij door de jaren heen heeft opgebouwd. Op deze wijze probeert men in Utrecht links te leggen tussen verschillende zaken en dadergroepen en advies te delen over de manier van werken.

In Groningen is een vast overvallenteam aanwezig dat zich uitsluitend bezighoudt met het onderzoeken van overvallen en straatroven. Zij hebben een specialistische kennis opgebouwd uit de hoeveelheid overvallen die ze behandeld hebben en delen deze met rechercheurs uit de districten. Deze districtrechercheurs gaan voor een periode van zes weken in lering bij het overvallenteam en hebben als doel deze kennis weer mee te nemen naar hun werkplek.

6.2 Conclusie

Met behulp van de verschillende prestatie-indicatoren uit het theoretisch kader van hoofdstuk twee kan een analyse gemaakt worden van de effectiviteit van de overvallen aanpak in beide steden.

Als gekeken wordt naar de indirecte harde prestatie-indicatoren dan lijkt Utrecht beter te scoren op de reactiesnelheid. De verschillen tussen beide steden op dit gebied moeten echter wel in perspectief geplaatst worden van het geringe aantal van 21 woningovervallen dat hier

onderzocht is. Hierdoor is het verschil in reactiesnelheid wellicht groter uitgevallen dan wanneer er een omvangrijker aantal overvallen onderzocht zou zijn.

Naast de reactiesnelheid scoort Utrecht ook beter op het hebben van een specifiek overvallenscreeningsmodel. Utrecht heeft niet alleen dit model maar ook een computersysteem waarmee bekende overvallers snel in kaart kunnen worden gebracht. Op deze wijze kan er sneller een specifiek lokaal inzicht gevormd worden in mogelijke daders door de politie. Utrecht lijkt op deze prestatie-indicator dus duidelijk beter te scoren dan Groningen. De vraag is echter of zo'n uitgebreid overvallenscreeningsmodel en computersysteem in Groningen even noodzakelijk zou zijn. Aangezien er zich aanzienlijk minder overvallen voordoen in Groningen dan in Utrecht en er een vast team zit dat alle overvallenzaken onder haar hoede neemt. Mogelijk bestaat er daardoor in Groningen al een groter inzicht in dadergroepen en links tussen de zaken, waardoor een screeningsmodel hier wellicht minder noodzakelijk zou zijn. Dit valt echter niet met zekerheid vast te stellen op basis van dit onderzoek.

In tegenstelling tot het vaste gespecialiseerde overvallenteam in Groningen beschikt Utrecht over een gespecialiseerde overvalcoördinator is die geraadpleegd kan worden door de districtsrecherche. De specifieke kennis op gebied van overvallen is in Utrecht echter wel bij deze persoon geconcentreerd in plaats van verdeeld over een heel team zoals in Groningen. Als gevolg hiervan scoort Groningen hoger op de prestatie-indicator betreffende de aanwezigheid van een gespecialiseerd team.

De directe harde prestatie-indicatoren laten zien dat Utrecht meer verdachten aanhoudt dan Groningen. Deze laatste heeft echter wel verhoudingsgewijs net iets meer verdachten gelokaliseerd en verhoord maar dit leverde minder bekentenissen op. De verschillen tussen beide steden zijn echter minimaal te noemen, zeker gezien het beperkte aantal woningovervallen dat onderzocht is. Hierdoor is er geen duidelijk verschil in de scores meetbaar op deze prestatie-indicator.

Gemiddeld genomen werden in Utrecht de aangiften opgenomen door een hoger opgeleide verbalisant dan in Groningen het geval was. In beide steden betrof het bij alle aangiftes echter wel 'blauw' politie personeel. Hoewel Utrecht dus hoger scoort op deze indicator is het achteraf de vraag of het verschil in rang daadwerkelijk een verschil in effectiviteit oplevert bij het opnemen van de aangifte. Het valt niet uit te sluiten dat een lager opgeleide verbalisant met veel ervaring in het doen van overvallenonderzoek in dezelfde mate, of misschien wel beter in staat zou kunnen zijn om een uitgebreidere aangifte op te nemen dan collega die hoger opgeleid is. Hoewel Utrecht dus beter scoort bij deze indicator moet de waarde hiervan in perspectief gezien worden.

Verder ligt het oplossingspercentage in Utrecht drie procent hoger dan dat in Groningen en Utrecht scoort daarmee beter op deze prestatie-indicator. Ook hierbij moet rekening worden gehouden met het geringe aantal zaken dat onderzocht is waardoor het geen significant verschil betreft in oplossingspercentage.

De uitkomst binnen de Indirecte zachte prestatie-indicatoren geeft weinig verschil aan tussen de beide steden. De geïnterviewden in zowel Utrecht als Groningen zijn redelijk tevreden over de eigen overvallenaanpak al is er nog wel verbetering mogelijk in de vorm van een algemene verhoorcursus en bij het onderdeel noodhulp.

Ook de interviews binnen Slachtofferhulp in beide steden laten weinig verschil zien. Men is tevreden over de aanpak van- en samenwerking met de politie. De snelheid waarmee aangiftes kunnen worden gedaan is in orde al is Slachtofferhulp in Utrecht wel minder tevreden over hoe serieus overvallenpogingen worden genomen door de politie.

Tot slot geven de directe zachte prestatie-indicatoren weinig verschil aan in de effectiviteit in van beide steden. De geïnterviewden binnen de politie geven in Utrecht aan dat het oplossingspercentage verbeterd zou kunnen worden door potentiële overvallers beter in de gaten te houden. Dit door middel van de vorming van een vast overvallenteam dat een grootschaliger aanpak tussen de districten mogelijk zou moeten maken. In Groningen is men van mening dat het oplossingspercentage verbeterd zou kunnen worden door burgers beter te informeren en te laten participeren. Ook bij deze indicator is binnen Slachtofferhulp dus weinig verschil in effectiviteit meetbaar. De medewerkers in beide steden geven aan dat het oplossen van overvallen een grote invloed heeft op slachtoffers en dat de informatievoorziening beter zou kunnen. In Utrecht wordt hiervoor de inzet van familierechercheurs aangedragen, in Groningen die van Slachtofferfunctionarissen. Zowel door de recherche als door Slachtofferhulp worden in beide steden dus verschillende manieren aangedragen om invulling te geven aan een verbetering van de overvallenbestrijding. Door deze verschillen is het echter niet goed mogelijk de prestatie te scoren op dit gebied.

Uit bovenstaande alinea's blijkt dat bij zowel de indirecte harde- als de directe harde prestatie-indicatoren Utrecht op meer punten effectiever lijkt te zijn dan Groningen. Op zowel de reactiesnelheid, het oplossingspercentage, de aanwezigheid van een overvallenscreeningsmodel en het aantal bekentenissen na verhoor scoort Utrecht beter. Dit verschil is echter op een groot aantal punten zeer minimaal te noemen. Groningen scoort weer beter op de gespecialiseerdheid van het politieteam aangezien dit zich uitsluitend met overvallen en straatroven bezighoudt. De indirecte zachte- en directe zachte prestatie-indicatoren laten weinig verschil in effectiviteit zien tussen de beide steden.

Kort samengevat kan daarom gesteld worden dat de politieke methoden van de bestrijding van overvallen op particulieren in Utrecht iets effectiever lijken te zijn dan in Groningen. Dit ondanks het feit dat Groningen een vast overvallenteam heeft. In deze conclusie moet echter rekening worden gehouden met de zeer kleine verschillen in de prestatie scores tussen beide steden en het beperkte aantal overvallen dat onderzocht is.

6.3 Aanbevelingen

Nu de stand van zaken en de conclusies beschreven zijn wordt ingegaan op de manieren waarop de effectiviteit van de overvallenbestrijding mogelijk verbeterd zou kunnen worden. Daarbij wordt ook gekeken naar wat beide steden hierin van elkaar kunnen leren.

Allereerst zou de effectiviteit van de overvallenbestrijding in Utrecht verbeterd kunnen worden door het instellen van een vast overvallenteam waardoor meer specialisme en continuïteit op dit gebied zou ontstaan. Hoewel Groningen zo'n vast overvallenteam heeft en desondanks iets slechter scoort op de totale effectiviteit van de overvallenbestrijding zorgt een overvallenteam wel voor een betere prestatie op de indirecte harde prestatie-indicatoren. Een vast team met gespecialiseerde rechercheurs kan zorgen voor meer continuïteit in de overvallenbestrijding en een verspreiding van de specialistische kennis. Hierdoor is men minder afhankelijk van een overvalcoördinator die niet altijd aanwezig kan zijn. Utrecht kan hierin van Groningen leren om de overvallenkennis over meerdere personen te verspreiden en een universeelere aanpak van overvallen binnen een team te creëren in plaats van een individuele aanpak per district. Mogelijk zou dit ook een verhoging van de effectiviteit kunnen opleveren in de aanpak van districtsoverschrijdende dadergroepen.

De effectiviteit van de politie Groningen op gebied van de indirecte harde prestatie-indicatoren zou mogelijk verhoogd kunnen worden door de inzet van een specifiek overvallenscreeningsmodel. Met daarbij de introductie van een computersysteem met een overzicht van bekende daders en hun verblijfplaatsen zoals dit in Utrecht gehanteerd wordt. Groningen zou hierdoor van Utrecht kunnen leren om sneller, voor een grotere groep politiemensen een overzicht te creëren van mogelijke daders uit de buurt van de plaats delict. Het screeningsmodel zou een meer gerichtere overvallen aanpak kunnen opleveren. De vraag is echter wel in hoeverre een screeningsmodel functioneler bij het beperkte aantal overvallen dat zich in Groningen voordoet, effectiever zou zijn dan de menselijke inschatting van leden van het overvallenteam.

Voor beide steden zou een brede invoering van verhoorcursussen mogelijk de effectiviteit van de verhoren en daarmee de directe harde prestatie-indicatoren kunnen verhogen. Door meer rechercheurs een verhoorcursus te laten volgen kunnen collega's leren elkaar beter te steunen in het verhoor en de steeds beter geïnformeerde verdachten meer onder druk te zetten. Tot slot zou de brede inzet van speciaal op de slachtoffers gericht politiepersoneel in de vorm van familierechercheurs of slachtofferfunctionarissen zou de effectiviteit naar de slachtoffers van woningovervallen kunnen verhogen. Uit dit onderzoek bleek via de interviews met Slachtofferhulp uit beide steden dat slachtoffers vaak slecht geïnformeerd worden wanneer zij aangifte hebben gedaan van een overval. Volgens de geïnterviewden van Slachtofferhulp kan het per rechercheur verschillen in welke mate slachtoffers ingelicht worden over de voortgang in hun zaak en voelen veel slachtoffers zich daardoor niet serieus genomen. Om de prestaties van beide steden op de indirecte zachte prestatie-indicatoren te verhogen kunnen beide steden mogelijk van elkaar leren. Een brede inzet van familierechercheurs zoals in Utrecht zou slachtoffers van overvallen kunnen helpen om beter geïnformeerd te worden. De politie Utrecht zou daarnaast met het instellen van een Slachtofferfunctionaris een vaste contactpersoon hebben in de omgang met Slachtofferhulp waardoor er een vast aanspreekpunt is dat voor beide partijen duidelijkheid oplevert.

7. Literatuurlijst

- Auteur onbekend (2009). *Justitie stelt werkgroep in om overvallen tegen te gaan*. Centrum voor Criminaliteitspreventie en veiligheid. Gevonden op: <http://www.hetccv.nl/Nieuws/2009/03/Justitie-stelt-werkgroep-in-om-overvallen-tegen-te.html>
- Bayley, D.H., (1994). *Police for the Future*. Oxford University Press, Oxford
- Burgernet.(2010). *Wat is burgernet?* Gevonden op: www.burgernet.nl
- Broek ten, R., (2010). *Cijfers overvallen Utrecht en Groningen*. Korps Landelijke Politie Diensten, Dienst Ipol, afdeling LORS.
- Eggen, A.Th.J.,Kalidien, S.N., (2008). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2007. Ontwikkelingen en samenhangen*. Boom Juridische uitgevers, Den Haag
- Bosch, (2009). *Landelijke analyse overvallen*. Korps Landelijke Politie Diensten
- Hirsch Ballin., E.M.H., (2009). *Naar een veiliger samenleving, brief van de Minister van Justitie*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 28 684, nr. 210
- Jammers, V., Lang, W.T. De (1999). *Overvallen in Nederland. Een beschrijving van de Nederlandse aanpak van overvalcriminaliteit*. Elsevier. Den Haag.
- Poot, C.J., Bokhorst, R.J., Koppen van, P.J., Muller., E.R., (2004). *Rechercheportret. Over dilemma's in de opsporing*. Kluwer, Alphen aan den Rijn.
- Rovers, B., Bruinsma, M., Jacobs, M., Jans, M., Moors, H., Siesling, M., Fijnaut, C., (2010). *Overvallen in Nederland. Een fenomeenanalyse en evaluatie van de aanpak*.
- Slachtofferhulp Nederland (2011). *Wat doet Slachtofferhulp Nederland?* Gevonden op: <http://www.slachtofferzorg.nl/Organisaties/Slachtofferhulp-Nederland/>
- Ministerie van Justitie (2011). *Wet ter versterking van de positie van het slachtoffer in het strafproces*, Den Haag. Staatsblad 2010, 793.
- Visser, J., 't Hoen, P., J., (2008). *BVH, Software Risk Assessment Rapport t.b.v. vts Politie Nederland*. Amsterdam. Gevonden op: www.eenvandaag.nl/uploads.doc/AnalyseComputersysteemPolitie.pdf
- Wet Versterking positie slachtoffers in het strafproces, 2011. Gevonden op: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/slachtofferbeleid/betere-positie-slachtoffers>

8.Bijlagen

8.1 Scorelijst politie handelen in de overvallenbestrijding

NR	Meting	Label	Keuze	Opmerking
	Basisgegevens			
1	Casenummer	Nummer van het opsporingsonderzoek		
2	Datum	Datum waarop de overval plaatsvond		
3	Dag	Dag waarop de overval plaatsvond	Ma/Di/Wo/Do/Vr/Za/Zo	
4	Overige gegevens overval	Tijdstip, duur		
	Handelingen politie			
5	Meldkamer	Welke acties heeft de meldkamer ondernomen direct bij melding van de overval?	-Eenheden ingezet -Data mobiele telefoons opgevraagd -	
6.	Aangifte	Door wie (in welke functie) is de aangifte opgenomen?	-Rechercheur -Uniformdienst -Administratieve kracht -Overige:	
7	Identificatie verdachten	Kunnen er bij de aangifte al één of meerdere verdachten geïdentificeerd worden voor het plegen van de	Ja/Nee	

		woningoverval?		
8.	Identificatie verdachten	Kunnen er bij de aangifte al één of meerdere verdachten geïdentificeerd worden voor het plegen van de woningoverval?	Ja/Nee	
9.	Screening	Heeft het korps een screeningsmodel voor overvallen zaken?	Ja/Nee	
10.	Classificatie zaak	Hoe werd de zaak geclassificeerd?	Geen opsporingsindicatie Weinig opsporingsindicatie Veel opsporingsindicatie	
11.	Evaluatie van de overvallen aanpak	Werd de overvallen zaak juist geclassificeerd volgens de betrokken rechercheurs en wat voor invloed heeft de classificatie gehad op het verloop van het onderzoek?	Open vraag	<i>Deze vraag wordt beantwoord m.b.v interviews met rechercheurs in zowel Utrecht als Groningen</i>
12.	Organisatie politieteam	Voor welk type politie inzet werd gekozen?	Kleinschalig onderzoek Middelgroot onderzoek Grootschalig onderzoek	
13.	Ingeplande tijd	Hoeveel tijd (in fte uren) werden er ingepland? En wat was hier de reden van?		

14.	Daadwerkelijk gebruikte tijd	Hoeveel tijd (in fte) is er uiteindelijk aan de zaak besteed? En wat was hier de reden van?		
15.	Lokalisatie en aanhouding van de verdachte(n)	Zijn er een of meerdere verdachten aangehouden voor de overval	Ja/Nee	
16.	Verhoor	Hoeveel verdachten en hoeveel getuigen werden er gehoord?		
17.	Aantal door de politie opgeloste overvallen	Is de zaak opgelost?	Ja/Nee	
18.	Evaluatie handelen politie	Wat ging er goed en wat kan er beter in het politie optreden ten aanzien van woningovervallen in beide steden	Open antwoord	<i>Deze vraag wordt beantwoord dmv interviews met rechercheurs en de overvalcoördinatoren uit zowel Utrecht als Groningen.</i> <i>Verder wordt deze vraag voorgelegd in een interview aan twee medewerkers van Slachtofferhulp in zowel Utrecht als Groningen.</i>
19	Evaluatie resultaten van handelen van de politie in beide steden	Welke resultaten zijn het positieve- en negatieve gevolg van de aanpak in Utrecht/Groningen?	Open antwoord	<i>Deze vraag wordt beantwoord dmv interviews met rechercheurs en de overvalcoördinatoren uit zowel Utrecht als Groningen.</i>

8.2 Interview vragen Recherche

Onderstaande interviewvragen worden voorgelegd aan rechercheurs van de politie Utrecht en Groningen. De vragen gaan in op de verschillende prestatie-indicatoren die in hoofdstuk twee beschreven zijn.

1. Wat is uw naam en functie omschrijving binnen de politie Utrecht/Groningen?

.....
.....
.....
.....

2. Hoeveel jaar ervaring heeft u met het werken binnen dit politie team?

.....
.....
.....
.....

Indirecte en Harde prestatie-indicatoren

3. Hoe verloopt naar uw mening de inschatting/screening van overvallen zaken in uw regio? Heeft u hier kritiek/verbeterpunten bij?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Wat is uw mening over de hoeveelheid en kwaliteit van het personeel dat door uw politieregio op overvallen zaken wordt gezet; heeft u hier kritiek/verbeterpunten bij?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Directe en Harde prestatie-indicatoren

5. Uit de onderzoeksdossiers van woningovervallen in 2009 valt op te maken dat er regelmatig

verdachten in beeld zijn die verhoord worden met betrekking tot een overval. In een meerderheid van de onderzoeken leiden deze verhoren niet tot een bekentenis waardoor de overval wordt opgelost. Wat kan een mogelijke verklaring naar uw mening hiervoor zijn?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Wat is uw mening over het oplossingspercentage van woningovervallen in 2009; door welke factoren werd dit percentage beïnvloed volgens u? (Utrecht):

.....

.....

.....

Indirecte en Zachte prestatie-indicatoren

7. Wat is uw mening over de manier waarop overvallen in uw regio in eerste instantie worden ingeschat, heeft u daar kritiek/verbeterpunten bij?

.....

.....

.....

8. Waar zou de politie in uw regio naar uw mening nog meer/beter aandacht aan kunnen schenken in hun overvallenbestrijding?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Directe en Zachte prestatie-indicatoren

9. Hoe zou naar uw mening het oplossingspercentage van (woningovervallen) in uw regio verbeterd kunnen worden en waardoor wordt dit percentage naar uw idee met name door beïnvloed?

.....

.....

.....
.....

10. Welke factoren/onderzoeksmethoden dragen naar uw mening het meeste bij aan het wel of niet oplossen van een (woning) overval?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

11. Heeft u verder zelf nog opmerkingen en of vragen met betrekking tot dit onderzoek?

.....
.....
.....
.....

8.3 Interview vragen Slachtofferhulp

Onderstaande interviewvragen worden voorgelegd aan medewerkers van Slachtofferhulp in Utrecht en Groningen. De vragen gaan in op de verschillende prestatie-indicatoren die in hoofdstuk twee beschreven zijn.

1. Wat is uw naam en functie binnen Slachtofferhulp Utrecht/Groningen?

.....
.....
.....
.....

2. Hoeveel jaar ervaring heeft u met het werken bij Slachtofferhulp in deze stad?

.....
.....
.....
.....

Indirecte en Harde prestatie-indicatoren

3. Hoe verloopt naar uw mening de inschatting/screening van overvallen in uw stad? Heeft u hierbij kritiek en of verbeterpunten?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Wat is uw mening over de kwaliteit van het personeel dat door uw politieregio op overvallen zaken wordt gezet, heeft u hier kritiek/verbeterpunten bij?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Directe en Harde prestatie-indicatoren

5. Wat is uw mening over de manier waarop en de snelheid waarmee de politie in uw stad

aangiftes opneemt van slachtoffers, heeft u hier kritiek/verbeterpunten bij?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Wat is uw mening over de manier waarop de politie in uw stad slachtoffers van een overval op de hoogte stelt wanneer een zaak wel of juist niet wordt opgelost?

.....

.....

.....

Indirecte en Zachte prestatie-indicatoren

7. Wat is uw mening over de manier waarop de politie gedurende een overvallenonderzoek met slachtoffers omgaat; worden zij naar uw mening goed op de hoogte gehouden van vorderingen tijdens het onderzoek?

.....

.....

.....

8. Waar zou de politie in uw regio naar uw mening nog meer/beter aandacht aan kunnen schenken in hun overvallenbestrijding?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Hoe verloopt de samenwerking tussen de politie en Slachtofferhulp in uw regio met betrekking tot (woning)overvallen?

.....

.....

Directe en Zachte prestatie-indicatoren

10. Welke invloed heeft het wel of niet oplossen van een overval naar uw idee op slachtoffers en welke rol zou de politie hierin kunnen spelen om dit te verbeteren?

.....
.....
.....
.....

11. Hoe verloopt naar uw mening de samenwerking tussen de politie en Slachtofferhulp, heeft u hier nog kritiek/verbeterpunten bij?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. Heeft u verder zelf nog opmerkingen en of vragen met betrekking tot dit onderzoek?

.....
.....
.....
.....

8.4 Lijst met geïnterviewden

Hieronder volgt een alfabetische lijst met de personen die voor deze bacheloropdracht geïnterviewd zijn. Dit betreffen rechercheurs en medewerkers van Slachtofferhulp van de politie uit Utrecht en Groningen. Naast de namen- en functies van de geïnterviewden staan de data vermeldt. De geïnterviewden zijn genummerd om het verwijzen naar de interviews in de hoofdstukken te vergemakkelijken.

1. Bernink, I., vrijwillig medewerker Slachtofferhulp Zeist, geïnterviewd op 14-12-2010.
2. Boon, R., K., inspecteur en tactisch coördinator Team Grootschalige Opsporing, Utrecht, geïnterviewd op 23-11-2010.
3. Buitenga, P., hoofdagent en A-rechercheur politie Groningen, tevens werkzaam in de taskforce overvallen te Groningen, geïnterviewd op 13-01-2011.
4. De Jong, G., teamleider Slachtofferhulp werkgebied Heuvelrug, geïnterviewd op 14-12-2010.
5. De Jong, R., hoofdagent en medewerker basiseenheid, tevens 6 maanden in lering bij het overvallenteam van de politie Groningen, geïnterviewd op 13-01-2011.
6. De Ridder, E., J., C., M., brigadier en rechercheur districtsrecherche Eemland-Noord, geïnterviewd op 23-11-2010
7. Heeger, M., vrijwillig medewerker Slachtofferhulp Groningen, geïnterviewd op 12-01-2011.
8. Hofmann, A., teamleider algemene dienstverlening Slachtofferhulp Groningen, geïnterviewd op 12-01-2011.
9. Kremer, H., brigadier en rechercheur districtsrecherche Eemland-Zuid, geïnterviewd op 23-11-2010.
10. Kroon, M., hoofdagent en A-rechercheur politie Groningen, geïnterviewd op 01-02-2010.
11. Maarel, J., vrijwillig medewerker Slachtofferhulp Zeist, geïnterviewd op 15-12-2010.
12. Rooks, H., brigadier politie Groningen, geïnterviewd op 13-01-2011.
13. Schoonveld, H., brigadier en B-rechercheur, t/m 2010 overvalcoördinator politie Groningen, geïnterviewd op 01-02-2010.
14. Smid, J., inspecteur en projectleider recherche politie Groningen, geïnterviewd op 13-01-2011.
15. Star, E., brigadier en B-rechercheur, politie Groningen, geïnterviewd op 13-01-2011.
16. Van der Werf, A., medewerker Slachtofferhulp Utrecht, geïnterviewd op 23-11-2010.

17. Van Engelenhoven, K., A., brigadier en overvalcoördinator van de politie Utrecht, geïnterviewd op 08-02-2010 en 23-11-2010.
18. Wolters, T., vrijwillig medewerker Slachtofferhulp Groningen, geïnterviewd op 12-01-2011.
19. Zijlstra-Evers, A., M., Informatie Coordinator Team Grootschalige Opsporing, Utrecht, geïnterviewd op 23-11-2010.